

ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ သင်ခန်းစာ

မော်ကျူးသင်ခန်းစာ (၁)

ခေါင်းစဉ်။ ။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊

ရည်ရွယ်ချက် ။ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဆိုတာဘာလည်းဆိုတာကို သိစေရန်။

- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် လူတိုင်းအတွက်ဖြစ်ပြီး အရေးကြီးကြောင်းသိရှိစေရန်။

- ဖွဲ့စည်းပုံပေါ်ပေါက်ရေးအတွက် မိမိတွင် မည်ကဲ့သို့ တာဝန်ရှိကြောင်း စဉ်းစားဖော် ထုတ် လာစေရန်။

လှုပ်ရှားမှု

- မိမိသိရှိထားသော ဥပဒေအမျိုးအစားတွေ ဘာတွေရှိသလဲ၊
- တခုနဲ့တခု ဘယ်လိုသဘောသဘာဝတွေ ကွာခြားသလဲ၊

ဆွေးနွေးခြင်း

- ဆွေးနွေးချက်များကို မှတ်တမ်းတင်ထားပါ။

ဗဟုသုတပေးခြင်း

၁။ ဥပဒေဆိုတာဘာလဲ။

- လူတွေနှင့် သက်ဆိုင်သောရှုထောင့်မှ ချဉ်းကပ်လျှင် ဥပဒေ နှစ်မျိုးရှိသည်။

(က) တသီးပုဂ္ဂလဆိုင်ရာဥပဒေ

(ခ) အများပြည်သူဆိုင်ရာဥပဒေ တွေရှိရတယ်။

(က) တသီးပုဂ္ဂလဆိုင်ရာဥပဒေ (Private Law)

- လူတဦးချင်းအကြား၊ အဖွဲ့အစည်း အချင်းချင်းအကြား၊ အဖွဲ့တစ်ခုနှင့် လူတစ်ဦးချင်းစီ အကြားသာ သက်ဆိုင်သည်။

- အမှုဖြစ်သူ အချင်းချင်းကြားသာ သက်ဆိုင်သောကြောင့် တသီးပုဂ္ဂလဆိုင်ရာ ဥပဒေဟု ခေါ်သည်။

ဥပမာ - ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ ။

- တရားမနစ်နာမှုဥပဒေများ ။

(ခ) အများပြည်သူဆိုင်ရာဥပဒေ (Public Law)

- လူ့အဖွဲ့အစည်း အားလုံးအပေါ်တွင် လွှမ်းခြုံမှုရှိနေပြီး အားလုံးနှင့်သက်ဆိုင်သော ဥပဒေဖြစ်သည်။

- လူတိုင်း လေးစားလိုက်နာရမည့် တာဝန်၊ ရယူကာကွယ်နိုင်သော အခွင့်အရေးတို့ အကျိုးဝင်သည်။

ဥပမာ - အခွန်ဥပဒေ (Law Of Taxation) ။

- ရာဇဝတ်ဥပဒေ (Criminal Law) ။

- လူမှုဖူလုံရေးဥပဒေ (Law of Social Welfare) ။

- အထင်အရှားဆုံးနှင့်အရေးအကြီးဆုံးသော အများပြည်သူဆိုင်ရာဥပဒေတရပ်မှာ - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ (Constitutional Law) ပင်ဖြစ်သည်။

၂။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုသည်မှာ

(က) နိုင်ငံသားတို့ တည်ဆောက်ချင်သော နိုင်ငံပုံစံကို ပုံဖော်ပေးခြင်း။

(ခ) နိုင်ငံသားတို့ မျှော်မှန်းသော လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ထင်ဟပ်စေခြင်း။

(ဂ) နိုင်ငံသားများ၏ လိုချင်သောအခွင့်အရေးကိုကာကွယ်ပြဌာန်းပေးခြင်း ။

(ဃ) အစိုးရ၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ဖော်ဆောင်ပေးခြင်း။

(င) အစိုးရအနေဖြင့် အာဏာအလွဲသုံးစားမှုများ မပြုလုပ်နိုင်ရန် ကာကွယ်ပြဌာန်းပေးခြင်း။

(စ) နိုင်ငံတနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဥပဒေအားလုံး၏ ပင်မဥပဒေဖြစ်ခြင်း။

(ဆ) အတိတ်ကဖြစ်ရပ်တွေကို ပြန်လည်သုံးသပ်၊ လက်ရှိ ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ပြဿနာတွေကို ဘာကြောင့် ဖြစ်ပွားရတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းအရင်းကိုရှာဖွေ၊ အနာဂတ်မှာ အကောင်းဘက်ကို ဦးတည် ပြောင်းလဲနိုင်ဖို့ ရေးဆွဲပြဌာန်းရခြင်း။

၃။ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာရှင်များ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ။

(က) နိုင်ငံသားများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေးကို ပြဌာန်းပေးပြီး အစိုးရလုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို သတ်မှတ်ပြဌာန်းပေးသော အစိုးရနှင့် နိုင်ငံသားတို့၏ ပဋိညာဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

(ခ) နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် စည်းမျဉ်းများ၊ နိုင်ငံသားများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့် များအား အကာအကွယ်ပေးမှု စသည်တို့ကို ဥပဒေဝေါဟာရများ၊ စာပိုဒ်များ၊ ပုဒ်မများဖြင့် ကျစ်လစ်စွာဖြင့် ရေးသားထားသော အထောက်အထားစာတမ်း ဖြစ်သည်။

(ဂ) သမိုင်းအရ ရှုမြင်သုံးသပ်လျှင် အခြေခံဥပဒေသည် အစိုးရကိုထိန်းချုပ်ပြီး နိုင်ငံသားများ၏ အခွင့် အရေးကို ကာကွယ်ပေးသည့် ကိရိယာပင် ဖြစ်သည်။

(ဃ) အစိုးရအာဏာများနှင့် ပြည်သူလူထု၏ ခံစားပိုင်ခွင့်များကို စုစည်းဖော်ပြထားသော အစိုးရနှင့် ပြည်သူများအကြား ဆက်ဆံရေး ပြေပြစ်ချောမောစေရန် ညှိနှိုင်းသတ်မှတ်ထားသော မူများဖြစ်သည်။

၄ ။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ နှင့် ဥပဒေကွာခြားချက်

- ဥပဒေ သည် လူသားတို့အား အစီအစဉ်တကျ ငြိမ်းချမ်းစွာနေထိုင်နိုင်ရန် ပြဌာန်းခြင်း ဖြစ်သည်။

- Do & Don't

- ဥပဒေပြဌာန်းထားလျှင် ထိုဥပဒေကို လူတိုင်း လိုက်နာရမည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုတာ

- အစိုးရအချင်းချင်းကြား၊ အစိုးရနှင့်ပြည်သူများအကြား ဖြစ်ပွားသောပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပေး သည်။

- အစိုးရနှင့်ပြည်သူတို့အကြား ဆက်ဆံရေးချောမောစေရန် ပြဌာန်းသည်။

Deepening

သင်တန်းသားများအား အုပ်စုဖွဲ့၍ အောက်ပါခေါင်းစဉ်များဖြင့် ဆွေးနွေးခိုင်းပါ။

- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည့် ဘာကြောင့် အရေးကြီးပါသလဲ ။

- ဘာကြောင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို လေ့လာဖို့ လိုအပ်သလဲ ။

ဗဟုသုတပေးခြင်း

- ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် ဘာကြောင့် အရေးကြီးသလဲ။

(က) အထွတ်အထိပ်ဖြစ်ခြင်း / နိုင်ငံတော်၏ အမြင့်ဆုံးဥပဒေဖြစ်ခြင်း။

(ခ) အစိုးရအာဏာပိုင်များက နိုင်ငံသားများ၏ အခွင့်အရေးအပေါ် ချုပ်ချယ်ကန့်သတ်မှုများ လုပ်ဆောင်လာလျှင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ကိုင်စွဲ၍ နိုင်ငံသားများက ခုခံကာကွယ်နိုင်ခြင်း။

(ဂ) ဥပဒေစိုးမိုးရေး အခြေခံကို အုတ်မြစ်ချပေးခြင်း။

- ဘာကြောင့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို လေ့လာဖို့လိုအပ်သလဲ။

(က) လူတိုင်းနှင့်သက်ဆိုင်သည်။

(ခ) မိမိအခွင့်အရေးကို သိရှိနားလည်ရန်။

(ဂ) အစိုးရရဲ့ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုကို သိရှိရန်။

(ဃ) ဒီဖွဲ့စည်းပုံက လူထုကို အဓိကကာကွယ်ပေးထားသလား၊ အစိုးရကို အဓိကကာကွယ်ပေး
ထားသလား။

Synthesis

- ယူရိုလို့လေ့လာပြီး မိမိတွင် ဘယ်လိုတာဝန်တွေရှိသည်ဟု ယူဆပါသလည်း
- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ဘယ်လို ပုံဖော်မလဲ

မော်ကျူးသင်ခန်းစာ (၂)

ခေါင်းစဉ်။ ။ လူထုပါဝင်ပါတ်သတ်နိုင်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ

ရည်ရွယ်ချက်

- နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရာတွင် လူထု၏ပါဝင်မှု အရေးကြီးကြောင်းကို ဆွေးနွေးစဉ်းစား လာစေရန်၊
- ၂၀၀၈ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရာတွင် စစ်မှန်သော လူထုကိုယ်စားလှယ်များ မပါဝင်နိုင်ခဲ့မှုအခြေအနေကို မှတ်မိ သတိပြုမိစေရန်။

လှုပ်ရှားမှု

- သင်တန်းသားများကို တဦးလျင် စာရွက် တရွက်စီပေးပါ။
- မိမိဘဝအသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လိုအပ်ချက် တခုစီကို ချရေးခိုင်းပါ။
- ရေးထားသောအချက်များကို တဦးစီဖတ်ကြား တင်သွင်းရှင်းပြခိုင်းပါ ။

(ဤနေရာတွင် ပါဝင်သူအားလုံး၏ သဘောထားကို ရယူ၍ ဆောင်ရွက်နိုင်သလို၊ သင်တန်း စေ့စပ် ဆော်ဩသူမှ တချို့သူများကို အချိန်သော်လည်းကောင်း၊ အခြားအကြောင်းပြချက် တခုခုကိုသော်လည်း ကောင်း ပြ၍ မရယူဘဲလည်း လုပ်နိုင်သည်။)

- သင်တန်းသားများအတွင်းမှ လူတချို့ (သွက်လက်မှုရှိသူ သုံးလေးဦး) ကို ဦးစားပေးခေါ်ယူ၍ သင် တန်းသားများ၏ တင်ပြချက်များအနက် တူသည့်အချက်များကို စုပြီး စာရင်းပြုစုခိုင်းပါ။

(ဤနေရာတွင် နည်းပြမှ ကိုယ်စားလှယ်များကို မိမိကိုယ်တိုင် အမည်တပ်ပြီး ရွေးချယ်ခေါ်ယူပါ။ ဥပမာ - အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်၊ အလုပ်သမားကိုယ်စားလှယ်၊ တိုင်းရင်းသားကိုယ်စားလှယ်။)

- ၎င်းတို့ အုပ်စုဖွဲ့ပေးထားသော အချက်များကို ကြည့်ပြီး သင်တန်းဦးဆောင်သူမှ ဘာတွေလုပ်ပေးမည်၊ ဘာတွေဖြစ်ဖို့လိုအပ်သည်။ အဲဒီအတွက် ပါဝင်သူများအနေဖြင့် ဘယ်လို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည် ဆိုသည် ကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချပါ။

(ဤနေရာတွင် သင်တန်းဦးဆောင်သူ၏ သဘောထားဖြင့်သာ ဆုံးဖြတ်ချက် ချသွားသည်ဆိုတာကို ပေါ်လွင်မှု ရှိပါစေ။)

- ကိုယ်စားလှယ်များမှ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို သင်တန်းသားများသိအောင် ဖတ်ကြားပြခိုင်းပါ။ ပြီးလျင် သင်ပုန်းပေါ်တွင် ကပ်ထားပါ။

- သင်တန်းသားများအားလုံးကို စာရွက်များပေးပြီး အခုဆုံးဖြတ်ထားသော အချက်များကို ထောက်ခံ လျှင် ကြက်ခြေခတ်ပြီး၊ ကန့်ကွက်လျှင် အမှန်ခြစ်ခိုင်းပါ။

- သင်တန်းနည်းပြမှ ရရှိသောမဲများကို အားလုံးနီးပါး ကြက်ခြေလိုက်ခတ်ပြီး၊ အများစုမှ ထောက်ခံ ကြောင်း ကြေညာပြီး အတည်ပြုပါ။

ဆွေးနွေးမှု

(၁) ဘယ်လိုမျိုး စိတ်ခံစားမှု ဖြစ်ပေါ်ပါသလဲ။

- မိမိဆန္ဒကို ဖော်ထုတ်ခွင့်မရလိုက်သူ (မရေးရသူ၊ ရေးထားပြီးမှ မပြောရသူ)။

- ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ခွင့်မရသူ၊--ပါဝင်ခွင့်ရသူ (သင်တန်းနည်းပြမှခေါ်ယူသူ)။

- ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့်အခါ မိမိဆန္ဒမပါလိုက်ရသူ။

- မိမိတို့အပေါ် ဆုံးဖြတ်ချက်ချပေးတဲ့အတွက် ဘယ်လိုခံစားရသလဲ။
(ဆုံးဖြတ်ချက်ချပေးသူအပေါ်)။

(၂) ဘယ်လိုတွေ့ရှိခဲ့သလဲ။ ဘာတွေကို ပိတ်ပင်ကန့်သတ်ခံရသလဲ။

(၃) လက်တွေ့မှာ ဘယ်လို အရာတွေနဲ့ ဆက်စပ်နေလဲ။

ဗဟုသုတပေးခြင်း (အပိုင်း - ၁)

မိမိတို့အနေဖြင့် ပါဝင်မှုရရန် လိုအပ်ကြောင်းနှင့် ပါဝင်မှုရဖို့အတွက်ဆို အောက်ပါအတိုင်း ရရှိရန်လို အပ်ကြောင်းကို ရှင်းပြပါ။

(၁) ပါဝင်ခွင့်နှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ပါတို့ကိုဆွေးနွေးရှင်းပြပါ။

(က) စဉ်းစားတွေးခေါ်နိုင်ခွင့်။

(ခ) ထုတ်ဖော်တင်ပြခွင့်။

(ဂ) ဆုံးဖြတ်ချက်ချပိုင်ခွင့်။

(ဃ) ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်။

(င) လေ့လာစောင့်ကြည့်ခွင့်။

(စ) ပြန်လည်ဆန်းစစ်၊ သုံးသပ်ခွင့်။

ပိုမိုနက်ရှိုင်းစွာဆွေးနွေးစေခြင်း

(၁) သင်တန်းသားများအားအုပ်စုခွဲ၍ မိမိလက်တွေ့ဘဝတွင် ထုတ်ဖော်ခွင့်မရခဲ့ခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာ တွင် ပါဝင်မှုမရှိခဲ့ခြင်း အတွေ့အကြုံများကို ဆွေးနွေးဖလှယ်ခိုင်းပါ။

(၂) ပါဝင်ခွင့်ရှိခြင်း၏ အကျိုးဆက်နှင့် ပါဝင်ခွင့်မရတဲ့အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် အကျိုးဆက်များကို ဆွေးနွေး ဖော်ထုတ်ခိုင်းပါ။

ပါဝင်ခွင့် ပေးခြင်းဖြင့် -- ကြေကပ်နှစ်သိမ့်မှု၊ ငြိမ်းချမ်းမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ဦးတည်။

ပါဝင်ခွင့် မပေးခြင်းသည် -- စိတ်မကျေနပ်မှု၊ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများကို ဦးတည်။

ပါဝင်ခွင့်ကို ပိတ်ပင်ခြင်းသည် လူ့အခွင့်အရေးကို မလေးစားခြင်း၊
ချိုးဖောက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

(၃) ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိအနေဖြင့် မည်ကဲ့သို့ ပါဝင်ခွင့်
ရခဲ့သလဲ။ (ဆန္ဒမဲ မပေးမီ၊ ဆန္ဒမဲပေးချိန်)။

ပါဝင်ခွင့်ရှိမရှိ အောက်ပါနည်းလမ်းများဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်နိုင်သည်။

- လူထုဆီကနေ သဘောထား ဆန္ဒကောက်ယူခြင်း တကြိမ်တစ်ခါမျှမရှိ။
- သတင်းစာတွင်တင်ပြခွင့်မရှိ။
- လူထုအသင်းအဖွဲ့ကနေ တင်ပြတယ်ဆိုတာမရှိ။
- ပညာရှင်တွေရဲ့ သုတေသနပြုချက်တွေကို အလေးထားဆွေးနွေးပြီး
ဥပဒေပြုခဲ့တာမျိုးလည်း မရှိ။
- တက္ကသိုလ်တွေမှာ ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုတွေလည်း မရှိ။
- ပေါ်လာတဲ့ဥပဒေကြောင့် နစ်နာသွားနိုင်သူ သက်ဆိုင်သူတွေကို
ဖိတ်ခေါ်တင်ပြခွင့်ပြုခြင်း မရှိ။
- အမျိုးသားညီလာခံအတွင်း ဆွေးနွေးနေစဉ်မှာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် တက်ရောက်
နားထောင်ခွင့်မပြု။
- အမျိုးသားညီလာခံအတွင်း ဆွေးနွေးပွဲများကိုလည်း ရုပ်မြင်သံကြားများရိုက်ကူး၍
ဖြန့်ချိခွင့် မပြုခဲ့။
- ညီလာခံဆွေးနွေးပွဲမှ မှတ်တမ်းများကို ပုံမှန်စနစ်တကျ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခြင်း မရှိ။
လေ့လာဖတ်ရှုခွင့်
မပြုခဲ့။

ဗဟုသုတပေးခြင်း (အပိုင်း - ၂)

နအဖ ၏ ပါဝင်ခွင့်ကို ပိတ်ပင်ထားသော အချက်၊ အကြောင်းအရာများကို ရှာဖွေပြီး
ဆွေးနွေးရှင်းပြပါ။

- ဦးတည်ချက် (၆) ချက် ချမှတ်ရာတွင် နအဖ တဖွဲ့တည်းသာ ဆောင်ရွက်မှု။
- ကိုယ်စားပြုမှု (အမျိုးသားညီလာခံတွင်ပါဝင်ခဲ့သည့် ကိုယ်စားလှယ်ကိစ္စ)။
- လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုသည့် ဥပဒေ (၁၂၉၀) နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ပိတ်ပင်သည့် ဥပဒေ (၅၂၉၆)။
- အမျိုးသားညီလာခံအတွင်း ပိတ်ပင်ကန့်သတ်မှုများ။
- လူထုကို ပါဝင်ခွင့်ပြုနိုင်သည့်နည်းလမ်းများကို အသုံးမပြုခြင်း။
- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲခြင်းတွင် ဒီမိုကရေစီနှင့် မကိုက်ညီခြင်း၊ ဆန္ဒသဘောထားများကို ထုတ်ဖော် ဆွေးနွေးခွင့် မရခဲ့သဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ မတက်ရောက်တော့ခြင်း။

နက်ရှိုင်းစွာဆွေးနွေးခြင်း

- လူထုဆန္ဒ၊ လူထုပါဝင်ခွင့် မရခဲ့သော ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံစည်းမျဉ်းအား သင်ဘယ်လို သဘောရလဲ
- ဘယ်လိုအန္တရာယ်ရှိသလဲ

Synthesis

- အထက်ပါတို့ကို လေ့လာပြီး မိမိအနေဖြင့် ဘာလုပ်သင့်သလဲ။

ဦးတည်ချက် (၆) ချက်ချမှတ်ရာတွင် နအဖ တဖွဲ့တည်းသာ ဆောင်ရွက်မှု

- နအဖညီလာခံ ဦးတည်ချက် (၆)ချက်
- ၁။ ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး။
- ၂။ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး။
- ၃။ အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး။
- ၄။ စစ်မှန်သောပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီစနစ် ထွန်းကားရေး။

၅။ နိုင်ငံတော်၌တရားမျှတခြင်း၊ လွတ်လပ်ခြင်းနှင့် ညီမျှခြင်းတည်းဟူသော လောကပါလတရားများ ပိုမိုထွန်းကားရေး။

၆။ အနာဂတ်နိုင်ငံတော် အမျိုးသားနိုင်ငံရေးဦးဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍတွင် တပ်မတော်က ပါဝင်ထမ်းဆောင်နိုင်ရေးတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (မှတ်ချက်။ ။ "အနာဂတ်နိုင်ငံတော်ရဲ့ အမျိုးသားနိုင်ငံရေး ဦးဆောင်မှု အခန်းကဏ္ဍမှာ တပ်မတော်က ပါဝင်ထမ်းဆောင်နိုင်ရေးဆိုတဲ့မှုကို အမျိုးသားညီလာခံက ချမှတ်ခဲ့တာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို သတိပြုပါ။ နဝတ/နအဖရဲ့အမိန့်အမှတ်- ၁၃/၉၂ နဲ့ ၁၉၉၂ ခုနှစ်အောက်တိုဘာလ ၂ ရက်နေ့မှာ ချမှတ်ခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။

ကိုယ်စားပြုမှု (အမျိုးသားညီလာခံတွင်ပါဝင်ခဲ့သည့် ကိုယ်စားလှယ်ကိစ္စ)

- လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုသည့် ဥပဒေ (၁၂၉၀) နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ပိတ်ပင်သည့် ဥပဒေ (၅၂၉၆) နှင့်
- အမျိုးသားညီလာခံအတွင်း ပိတ်ပင်ကန့်သတ်မှုများ၊

အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၏ အမျိုးသားညီလာခံအပေါ်သဘောထားစာတမ်းမှ

အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပြောကြားချက်

၇။ (ခ) နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့သည် ၂၇-၇-၉၀ ရက်နေ့တွင် ကြေညာချက်အမှတ် (၁/၉၀) ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ယင်းကြေညာချက်တွင် " ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲ ဥပဒေ ပုဒ်မ (၃) တွင် လွှတ်တော်ကို မဲဆန္ဒနယ်များမှ ဤဥပဒေနှင့်အညီ ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်သော လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည် " ဟူ၍ပြဌာန်းပါရှိသည်။ ယင်းပြဌာန်းချက်နှင့်အညီ လွှတ်တော်ခေါ်ယူ ဖွဲ့စည်းခြင်းကို နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့က ဆောင်ရွက်ပေးမည် ဟုလည်းကောင်း၊ " ယနေ့အခြေအနေတွင် ပြည်သူများကရွေးကောက် တင်မြှောက်လိုက်သော ကိုယ်စားလှယ်များသည် အနာဂတ် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲကြရန်တာဝန်ရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သည် " ဟုလည်း ကောင်း ဖော်ပြခဲ့ပေသည်။

၇။ (ဂ) နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ အတွင်းရေးမှူး (၁) က ၁၈-၁၀-၉၁ ရက်နေ့တွင် ကျွန်း ချောင်း ဓါတ်မြေဩဇာစက်ရုံ၌ " အာဏာလွှဲပြောင်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အစီအစဉ်ကို နဝတ၏ ကြေညာချက် (၁/၉၀) တွင် အတိအလင်း ဖော်ပြထားကြောင်း၊ ခိုင်မာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရပ် ပေါ်ပေါက်ရန် ရှေးဦး စွာ အမျိုးသားညီလာခံတရပ်

ခေါ်ယူရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ခိုင်မာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတရပ်ကို တိုင်ပင် ရေးဆွဲကြ၍ ပြည်သူကို တင်ပြအတည်ပြုချက် ရယူရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အမျိုးသားညီလာခံခေါ်ယူရေးမှာ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။ နဝတက လိုအပ်သည်များကို ပံ့ပိုး မှာဖြစ်ကြောင်း။ ”ထပ်မံအတည်ပြု ပြောကြားခဲ့ပေသေးသည်။

၁၀။ ဤသို့ဖြင့် အမျိုးသားညီလာခံကျင်းပရေးအတွက် အမျိုးသားညီလာခံကျင်းပရေး ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပွဲကို

(၂၃-၆-၉၂)ရက်နေ့မှ (၁၀-၇-၉၂)ရက်နေ့များအတွင်း ကျင်းပခဲ့သည်ကို ဆွေးနွေးပွဲ၌ ဦးဆောင်ကျင်းပရေး ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌက “ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ နေထိုင်လျက်ရှိသောကြောင့် ၎င်းတို့ရဲ့ဆန္ဒ သဘောထားများကို ညှိနှိုင်းရယူပြီး ခိုင်မာတဲ့ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရပ် ရေးဆွဲပြဌာန်းရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ ယနေ့အခြေအနေမှာ ပြည်သူများက ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်များဟာ အနာဂတ် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲကြရန် တာဝန်ရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြောင်း ” ဟုလည်း ကောင်း၊ “ အမျိုးသားညီလာခံကျင်းပတဲ့အခါ ညီလာခံကိုယ်စားလှယ်များရဲ့ ဆွေးနွေးချက်များအပေါ် ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်းနဲ့ ဆုံးဖြတ်ရယူမယ်ဆိုတဲ့ ကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး ပြောကြားရမယ်ဆိုရင် ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်းနဲ့အညီပဲ ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ပြောလိုပါတယ်” ဟုလည်းကောင်း ပြောကြားခဲ့ပေသည်။

အမျိုးသားညီလာခံအတွင်းဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် ပကတိအခြေအနေများ

၁၄။ အမျိုးသားညီလာခံတွင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် ပကတိအခြေအနေများကိုစေ့ငုံစွာသုံးသပ်မည်ဆိုပါက မူလရည် ရွယ်ချက်များမှ တစတစကွဲလွဲလာခဲ့သည်ကို အထင်အရှား တွေ့ရှိရပေသည်။ အမျိုးသားညီလာခံ အောင်မြင်ရေးအတွက် မဖြစ်သင့်မဖြစ်ထိုက်သော ကိစ္စတရပ်ဖြစ်သည်။ ပုံစံများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေသည်။

(က) ညီလာခံ၏ ဦးတည်ချက်များနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အမျိုးသားညီလာခံကျင်းပရေး ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးပွဲတွင် လည်းကောင်း၊ ညီလာခံတွင်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်ညှိနှိုင်းပြီးမှ ပြုစုခြင်းမရှိပေ။

(ခ) ညီလာခံကိုယ်စားလှယ် အမျိုးအစားကို ကြည့်ပြန်သောအခါ ပြည်သူက ရွေးကောက် တင်မြှောက် လိုက်သည့် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်များသည် ညီလာခံကိုယ်စားလှယ်အားလုံး၏ (၁၅ ဒသမ ၂၄)ရာခိုင်နှုန်းသာ

ပါရှိသောကြောင့် အမျိုးသားညီလာခံတွင်အမြဲထာဝစဉ် "အနည်းစု"သာဖြစ်နေသည်။

(ဂ) စာတမ်းများကို ပြုစုတင်ပြရာ၌လွတ်လပ်မှုမရှိဘဲ အာဏာပိုင်များက စိစစ်ပြီး ပြင်ဆင်ပေးစေလို သည်များကို ပြင်ဆင်ပေးရသည်။

(ဃ) ညီလာခံအတွင်း ဆွေးနွေးရာ၌ အချင်းချင်း အပြန်အလှန်ဖလှယ်ခွင့်(မရှိချေ)။ တင်ပြချက်များ အပေါ် စိစစ်သုံးသပ်လျက် အသင့်မြတ်ဆုံးကို ညှိနှိုင်းရွေးချယ်ပိုင်ခွင့် မရှိချေ။

(င) ကိုယ်စားလှယ်များ၏ စိစစ်တင်ပြချက် အများအပြားကို ဥပေက္ခာပြုခဲ့သည်။

(စ) ဆွေးနွေးချမှတ်ရာ၌ အခြေခံမူများသာမက အသေးစိတ်များပါ ပါဝင်နေသည်။

(ဆ) အလှည့်ကျသဘာပတိအဖွဲ့ စာတမ်းများကို ခြုံငုံသုံးသပ်ပြီး ထောက်ခံတင်ပြပေးရသည်။

(ဇ) ဘာသာရပ်တခုအပေါ် အပြည့်အစုံဆွေးနွေးခြင်း မပြုရသေးသည်များကိုပါ တပါတည်း ဆုံးဖြတ် ချက် ချမှတ်သည်များကို တွေ့ရှိရသည်။

(ဈ) ညီလာခံကျင်းပရာ၌ ၁၉၄၇ ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေများရေးဆွဲစဉ်ကကဲ့သို့ အချိန်ဇယား သတ်မှတ် ချက် မရှိပေ။

၁၉။ အမျိုးသားညီလာခံကို ယခုအတိုင်း ဆက်လက်ကျင်းပသွားမည်ဆိုပါက . . .

(က) အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး၊

(ခ) စစ်မှန်သော ပါတီစုံဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတော် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ရေး၊

(ဂ) အများပြည်သူတို့ ယုံကြည်လက်ခံနိုင်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရပ် ပေါ်ထွန်းရေးများကို အထောက်အကူပြုနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။

ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့၊ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၊

ရန်ကုန်မြို့၊ ၁၃၅၇ ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း (၁)ရက်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၂)ရက်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲခြင်းတွင် ဒီမိုကရေစီနှင့် မကိုက်ညီခြင်း၊
ဆန္ဒသဘောထားများကို ထုတ်ဖော်ဆွေးနွေးခွင့် မရခဲ့သဖြင့် -

-အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၊ ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်တို့မှ
အမျိုးသားညီလာခံသို့ ဆက်လက်တက်ရောက်ခြင်း မပြုလုပ်တော့ဘဲ ထွက်ခွာခဲ့ကြသည်။

အပစ်အခက်ရပ်စဲထားသော တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့်
မွန်ပြည်သစ်ပါတီမှလည်း ညီလာခံသို့ လေ့လာသူအဆင့်အဖြစ် အဆင့်လျှော့ချပြီး
တက်ရောက်ခဲ့သည်။

နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့

နိုင်ငံတော်တာဝန်ကို တည်ငြိမ်အေးချမ်းစွာ စနစ်တကျ လွှဲပြောင်းပေးရေးနှင့်
အမျိုးသားညီလာခံလုပ်ငန်းများ

အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်ရေးတို့ကို နောက်ယှက်ဆန့်ကျင်ခြင်းမှ ကာကွယ်သည့် ဥပဒေ။

(နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ ဥပဒေအမှတ် ၅/၉၆)

၁၃၅၈ ခုနှစ် ၊ နယုန်လပြည့်ကျော် ၇ ရက်

(၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၇ ရက်)

အခန်း (၂)

တားမြစ်ချက်များ

၃။ မည်သူမဆို သို့မဟုတ် မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းမဆို အောက်ပါတားမြစ်ချက် တစ်ရပ်ရပ်ကို
တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ခြင်းမပြုရ—

(က) နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးတို့ကို
ထိခိုက် ပျက်ပြားစေရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း၊ ဆန္ဒပြခြင်း၊ ဟောပြောခြင်း၊ ပြောဆိုခြင်း သို့မဟုတ်
ရေးသားဖြန့်ဝေခြင်း၊

(ခ)အမျိုးသား ပြန်လည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ထိခိုက်ပျက်ပြားစေရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း၊
ဟောပြောခြင်း၊ ပြောဆိုခြင်း သို့မဟုတ် ရေးသားဖြန့်ဝေခြင်း၊

(ဂ) ခိုင်မာသည့်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဖြစ်ပေါ်လာရေးကို ရှေးရှု၍ အမျိုးသားညီလာခံက
ဆောင်ရွက် လျက်ရှိသောလုပ်ငန်းများကို ထိခိုက်ပျက်ပြားစေရန်ဖြစ်စေ၊ သေးသိမ်စေရန်ဖြစ်စေ၊
ပြည်သူများ အထင်အမြင် လွဲမှားစေရန်ဖြစ်စေ နှောင့်ယှက်ခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ဟန့်တားခြင်း၊
လှုံ့ဆော်ခြင်း၊ ဟောပြောခြင်း၊ ပြောဆိုခြင်း သို့မဟုတ် ရေးသားဖြန့်ဝေခြင်း၊

(ဃ)တရားဝင်ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်မရှိဘဲ အမျိုးသားညီလာခံ၏ လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်း
သို့မဟုတ် နိုင်ငံ တော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲခြင်း သို့မဟုတ် ရေးဆွဲဖြန့်ဝေခြင်း၊

(င) အထက်ပါ တားမြစ်ချက်တစ်ရပ်ရပ်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ရန် အားထုတ်ခြင်း သို့မဟုတ်
အားပေးကူညီ ခြင်း။

အခန်း(၃)

ပြစ်ဒဏ်များ

၄။ မည်သူမဆိုပုဒ်မ ၃ ပါ တားမြစ်ချက်တစ်ရပ်ရပ်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ကြောင်း
ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း ခံရ လျှင် ထိုသူကို ထောင်ဒဏ်အနည်းဆုံး (၅)နှစ်မှ
အများဆုံး(၂၀)နှစ်အထိ ချမှတ်ရမည့်အပြင် ငွေဒဏ်လည်း ချမှတ်နိုင်သည်။

၅။ ပုဒ်မ ၃ ပါ တားမြစ်ချက်တစ်ရပ်ရပ်ကို အဖွဲ့စည်းတစ်ခုခုက ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်လျှင် ဖြစ်စေ၊
အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုခု၏ စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ အားပေးကူညီမှုဖြင့်သော်
လည်းကောင်း မည်သူမဆို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်လျှင်ဖြစ်စေ ယင်းအဖွဲ့အစည်းကို—

(က) ကာလသတ်မှတ်၍ ရပ်ဆိုင်းထားနိုင်သည်။

(ခ) ဖျက်သိမ်းနိုင်သည် သို့မဟုတ်

(ဂ) မတရားအသင်းများ ဥပဒေအရ မတရားအသင်းအဖြစ်ကြေညာနိုင်သည်။

၆။ ပုဒ်မ ၅ အရ အရေးယူခြင်းခံရသည့် အဖွဲ့အစည်းပိုင် ငွေကြေးနှင့် ပစ္စည်းအရပ်ရပ်ကိုလည်း
နိုင်ငံတော် ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်းနိုင်သည်။

- အမျိုးသားညီလာခံကျင်းပရေးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ။
- အမျိုးသားညီလာခံ ကိုယ်စားလှယ်ရွေးချယ်သတ်မှတ်မှု။
- အမျိုးသားညီလာခံကိုယ်စားလှယ်ရွေးချယ်မှု။
- အမျိုးသားညီလာခံမှ ဆွေးနွေးချမှတ်ထားသော အခြေခံမူများမှ အချက်များ။
- နအဖ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက် (၁/၉၀)၊ (၅/၉၆)။
- အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၏ အမျိုးသားညီလာခံအပေါ်သဘောထား ။

အခြားနိုင်ငံများမှအတွေ့အကြုံ

- အမေရိကန်နိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံမူကြမ်း ရေးဆွဲခဲ့ပုံအဆင့်ဆင့်။
 - ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲပုံအဆင့်ဆင့်။
 - အခြားနိုင်ငံများ။
-

မော်ကျူးသင်ခန်းစာ (၃)

ခေါင်းစဉ်။ ။ နိုင်ငံသား၊ နိုင်ငံသားများ၏ မူလအခွင့်အရေး

ရည်ရွယ်ချက်

- ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဌာန်းထားသော နိုင်ငံသား၊ နိုင်ငံသားများ၏ မူလအခွင့် အရေးနှင့်တာဝန်များ ဆိုသည်နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းတွင် ပါဝင်သော လူ့ အခွင့်အရေးများကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာနိုင်ရန်။

- လက်ရှိ ဥပဒေများတွင် လူ့အခွင့်အရေးများကို ကန့်သတ်ထားမှုများ၊ တားဆီးထားမှုများ ဖော်ပြထား သည်ကို သတိပြုမိစေရန်။

- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းနှင့် ၎င်းစာတမ်းတွင်ပါဝင်သော အချက်များကို နိုင်ငံတော်၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲ ပြဌာန်းလေ့ရှိသည်ဟု နိဒါန်းပြောပေးရန်။

လှုပ်ရှားမှု

- သင်တန်းသားများအား အုပ်စု (၄) စုဖွဲ့ပါ။

- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းနှင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်

ပြဌာန်းထားသော နိုင်ငံသား၊ နိုင်ငံသားများ၏ မူလအခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များကို သင်တန်းသားများအား မျှဝေပေးပါ။

- အောက်ပါမေးခွန်းများကို မေး၍ ဆွေးနွေးစေပါ။

- တူညီနေတာ ဘာတွေရှိလဲ၊ မတူညီတဲ့အချက် ဘာတွေရှိလဲ။

- (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းတွင်လည်းပါ၊ ဖွဲ့စည်းပုံတွင်လည်းပါဝင်ခြင်း)။

- (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းတွင်မပါဘဲ၊ ဖွဲ့စည်းပုံတွင်သာပါဝင်ခြင်း)။

- (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းတွင်ပါဝင်ပြီး၊ ဖွဲ့စည်းပုံတွင်မပါဝင်ခြင်း)။

- အဲဒီအပေါ် ဘယ်လိုလေ့လာမိသလဲ၊

(ဘာတွေအရေးကြီးလဲ၊ ဘယ်လိုခြွင်းချက်တွေပါဝင်နေလဲ)။

ဆွေးနွေးခြင်း

- အစုအဖွဲ့များမှ ပြန်လည်ဆွေးနွေးခြင်း။

ဗဟုသုတပေးခြင်း

- ခြင်းချက်များဖြင့် ဖော်ပြထားခြင်း

- ပြဌာန်းထားသည့်ဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်လျှင်-

- တည်ဆဲဥပဒေများနှင့်အညီ ၊

- ဥပဒေနှင့်အညီ၊

- တည်ဆဲဥပဒေများတွင် မတရားသည့်ဥပဒေများ ရှိနေသည်။ လူ့အခွင့်အရေးများကို ပိတ်ပင်သည့်၊ ကန့်သတ်နိုင်သည့် ဥပဒေများရှိနေသည်။ (ဥပဒေများကို လေ့လာပြီး ဆွေးနွေးရှင်းပြရန်)။

- လူ့အခွင့်အရေးကို ချိုးဖောက်ခံရပါက တိုင်ကြားရမည့်နေရာ၊ အရေးယူဆောင်ရွက်မည့်အဖွဲ့ကို ဖွဲ့ စည်း တည်ထောင်ထားခြင်းမရှိပေ။ (ဥပမာ - လူ့အခွင့်အရေးကော်မတီ)၊

ပိုမိုလေးနက်စွာဆွေးနွေးစေခြင်း

- ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် မိမိအတွက် ဘယ်လို အာမခံချက်တွေ ရှိသလဲ။

နိဂုံးချုပ်ချက်

- ဤအချက်များကို လေ့လာပြီး ဘာသင်ခန်းစာရသလဲ

**လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ စည်းရုံးခွင့်၊ စုဝေးခွင့်ကို အဓိကအားဖြင့်
ကန့်သတ်ထားသော လက်ရှိတည်ဆဲဥပဒေများ**

(Restrictions by Abusive Laws that Deny the Freedom of Expression, Association and Assembly)

(၁) ၁၉၅၀ အရေးပေါ်စီမံမှု ဥပဒေ (The Emergency Provisions Act 1950)၊

(၂) ၁၉၇၅ နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးဥပဒေ (The 1975 State Protection Law)၊

(၃) ၁၉၈၈ အဖွဲ့အစည်းများဖွဲ့စည်းခွင့်ဆိုင်ရာဥပဒေ (1988 Law Relating to Forming of Organizations)၊

(၄) ၁၉၉၆ အမျိုးသားညီလာခံအား ဆန့်ကျင်နှောင့်ယှက်ခြင်းအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်သည့်ဥပဒေ

(1996 Law Protecting the Peaceful and Systematic Transfer of State Responsibility and the Successful Performance of the Functions of the National Convention against Disturbance and Oppositions)၊

(၅) ၁၉၆၂ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်ဥပဒေ (The Printers and Publishers Registration Law 1962)၊

(၆) ၁၉၈၅ ဗွီဒီယိုဥပဒေ (The Television and Video Law 1985)၊

(၇) ၁၉၉၆ ကွန်ပျူတာနည်းပညာဥပဒေ (The Computer Science Development Law 1996)၊

(၈) ၁၉၉၆ ရုပ်ရှင်ဥပဒေ (The Motion Picture Law 1996)၊

- ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ၏ မတရားသည့် ဥပဒေဆိုင်ရာ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များမှ ကောက်နုတ်ချက်

အများပြည်သူ သဘောမတူတဲ့ အမိန့်အာဏာဟူသမျှ တာဝန်အရ ဖိဆန်ကြ။

ဖတ်ထားရန်လိုအပ်သောစာအုပ်များ

- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း၊ (အနှစ်ချုပ်ဖော်ပြချက်များ)၊

- ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အခန်း (၈)၊

- ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ၏ မတရားသည့် ဥပဒေဆိုင်ရာ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ

ခေါင်းစဉ်။ ။ တိုင်းရင်းသားများ၏ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေး

ရည်ရွယ်ချက် ။ ။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးကိုသိရှိပြီး အရေးကြီးကြောင်း ကြောင်း သိရှိလာစေရန်၊

- လက်ရှိခံစားနေရသော တိုင်းရင်းသားများ၏ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို လေ့လာသုံးသပ်မိစေရန်

- တိုင်းရင်းသားများ၏ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများရရှိခံစားနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော နည်းလမ်းများကို စဉ်းစားဖော်ထုတ်လာစေရန်၊

လှုပ်ရှားမှု (ဗေဒအလေ့အစဉ်)

(၁) သင်တန်းသားများကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအလိုက် အုပ်စုငယ်ဖွဲ့ရန်။

(၂) မိမိတို့ လူမျိုးကို ကိုယ်စားပြုသည့် အချက်များ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအချက်များကို စဉ်းစားဖော်ထုတ်ပါ။

(၃) ထို့နောက် ၎င်းတို့ အတွက် သင်္ကေတဖြင့် ပုံဖော်ပါ (သင်္ကေတဖြင့် ပုံဖော်ရာတွင် မိမိတို့ စိတ်တိုင်းကျ ပုံဖော်နိုင်ကြောင်း ပြောပြပေးပါ။ အချက်တစ်ခုလျှင် စာရွက်တစ်ခုကို အသုံးပြုပါ။)

ဥပမာ - ဗမာလူမျိုးဖြစ်ပါက

- စာပေ (စာအုပ်ပုံနှင့် စာအုပ်ထဲတွင် က ခ ဂ ရေးထားသည့်ပုံ)

- စကား (လူတဦးနှင့် တဦး စကားပြောနေပုံ)

- တူရိယာ (မြန်မာ့စောင်း)၊

- အနုပညာ - အဆို၊ အက၊ အတီး (ဆိုင်းဝိုင်းတွင် သီချင်းဆိုနေပုံနှင့် ကနေပုံ)၊

- အဝတ်အစား - တိုက်ပုံအင်္ကျီ၊ ပုဆိုး၊ ခေါင်းပေါင်း၊ ဆံထုံး၊ ထမိန်၊ ရင်ဖုံးအင်္ကျီ၊

- အမှတ်အသား - ဒေါင်း၊ သူငယ်တော်ရုပ်၊

- အစားအစာ - မုန့်ဟင်းခါး၊

- ပွဲတော် -
- ကစားနည်း -
- ဓလေ့ -
- နေထုံးနေ့မြတ်
- စကားပုံ၊ အဆိုအမိန့်

(၄) အုပ်စုအလိုက်တင်ပြမှုများကို ပြုလုပ်ခိုင်းပါ။ (ဤနေရာတွင် နည်းပြမှ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်စွတ်နိုင်ရန် လမ်းဖွင့်ဆောင်ရွက်ပေးပါ)

(ဤနေရာတွင် အဖွဲ့တိုင်းအား မိမိတို့၏ တိုင်းရင်းသား တေးသီချင်းတစ်ပုဒ်စီကို သီဆိုစေပြီး ကစေခြင်းဖြင့် အုပ်စု၏ တင်ပြမှုကို စတင်နိုင်ပါသည်)

ဆွေးနွေးမှု(Discussion)

(၁) မိမိတို့လူမျိုး၏ အချက်အလက်များကို ပြန်လည်စဉ်းစား ဖော်ထုတ်ရာတွင် စိတ်ထဲ၌ မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ် သနည်း၊ ဘာကြောင့်လဲ။

(၂) အားရကျေနပ်မှုရှိတဲ့ အချက်တွေက ဘာတွေလဲ၊ အားရကျေနပ်မှုမရှိတဲ့ အချက်တွေက ဘာ တွေလဲ။

(နည်းပြမှ အောက်ပါဇယားပုံစံဖြင့် ဆွေးနွေးမှုများကို မှတ်တမ်းတင်ပေးပါ၊ ဆွေးနွေးမှုဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ပါ)

အားရကျေနပ်မှုရှိသောအချက်များ	အားရကျေနပ်မှုမရှိတဲ့အချက်များ
- အဝတ်အစားကို လွတ်လပ်စွာဝတ်ဆင်ခွင့်ရှိ - ပြည်နယ်၏ အမည်တွင် မိမိတို့လူမျိုးအမည် အသုံး ပြုနိုင်ခြင်း	- စာပေသင်ကြားခွင့်မရှိ - မိမိတို့စာပေအား ရုံးသုံးဘာသာအဖြစ် အသုံးပြုခွင့် - ကျောင်းတွင် မိမိစာပေဖြင့်သင်ကြားခွင့်

	- အမျိုးသားနေ့ကျင်းပခွင့်မရှိ
--	-------------------------------

(၃) ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ပါတ်သက်၍ ဘယ်လိုမျိုးဖြစ်သင့်သလဲ။

ဗဟုသုတပေးခြင်း (Input)

အထက်ပါ သင်တန်းသားများ၏ ဆွေးနွေးချက်နှင့်ဆက်စပ်၍ အောက်ပါတို့ကို ဆွေးနွေးရှင်းပြပါ။

- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြညာစာတမ်း - အပိုဒ် (၂၇) တွင် “လူတိုင်း မိမိပတ်ဝန်းကျင်၏ ယဉ်ကျေးမှုဘဝတွင် ပါဝင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်”။

စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် အပိုဒ်(၁)တွင် နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်တွင်ပါ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်နှစ်ခုစလုံး၏ ပထမဦးဆုံးသောအပိုဒ်တွင် လူတိုင်းတွင် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ယခု စာချုပ်တွင် လူတိုင်းသည် နိုင်ငံရေးအဆင့်အတန်းအပါအဝင် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် မှုများကို လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် (၆)တွင် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်ပါ အခွင့် အရေးများကို မည်သည့် လူတစ်ဦးကဖြစ်စေ၊ အုပ်စုတစ်စုကဖြစ်စေ၊ အစိုးရကဖြစ်စေ စာချုပ်ပါအခွင့်အရေးများကို ပျက်စီးစေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဤစာချုပ်ကို တလွဲအသုံးမချရ။

အပိုဒ် (၁၅) ယဉ်ကျေးမှုဘဝထဲတွင် လူတိုင်းပါဝင်ပိုင်ခွင့်သာမက ခေတ်မှီသိပ္ပံပညာ၏ တိုးတက်မှု အကျိုးကျေးဇူးများတွင် ပါဝင်ခံစားပိုင်ခွင့်တို့ရှိသည်။ လူတစ်ဦးတယောက်၏ သိပ္ပံပညာ၊ စာပေ၊ အနုပညာ ထူး ချွန်မှုအပေါ် စိတ်ပိုင်းနှင့်ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကာအကွယ်ပေးမှုတို့ကိုလည်း လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။

အမျိုးသမီးများအပေါ် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ခွဲခြားထားမှုအားလုံး ပျက်သိမ်းရေးသဘောတူစာချုပ် (CEDAW) တွင် စာချုပ်၏ -အပိုဒ် (၁) တွင် အမျိုးသမီးများအား ဖိနှိပ်ချိုးနှိမ်မှုဟုဆိုရာ၌ နိုင်ငံရေး၊

လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ နိုင်ငံသား အခွင့်အရေးနှင့် အခြားသောကဏ္ဍမျိုးစုံတို့တွင် အမျိုးသမီးများအား လိင်အရ ကွဲပြားမှုအပေါ် အခြေခံ၍ ခွဲခြားခြင်း၊ သီးသန့်ဖြစ်စေခြင်း၊ ကန့်သတ်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆိုလိုသည်ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

ကလေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ် အပိုဒ် (၁၇) တွင် “ကလေးများ၏ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စာရိတ္တဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လူထုသင်တန်းလုပ်ငန်းများက လုပ်ဆောင်ပေးရန်”။

အပိုဒ် (၃၀) တွင် “တိုင်းရင်းသားနှင့် မူရင်းဌာနေ လူမျိုးစုဝင် ကလေးများ၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာ စကားကို ကာကွယ်ပေးရန်”။

ပိုမိုလေးနက်စွာဆွေးနွေးခြင်း (Deepening)

(၁) သင်တန်းသားများကို အောက်ပါအတိုင်း အုပ်စု (၃) ဖွဲ့ခွဲ၍ ဆွေးနွေးခိုင်းပါ။

(က) ဘာကြောင့် အထက်ပါအခွင့်အရေးများကို မခံစားကြတာလည်း၊
နောက်ယှက်၊ ဟန့် တား နေတာ ဘယ်သူတွေလဲ၊

(ခ) အထက်ပါအခွင့်အရေးများမရရှိပါက အနာဂတ်တွင် မည်ကဲ့သို့သော်
အကျိုးဆက်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သလဲ။

(ဂ) အထက်ပါအခွင့်အရေးများကို ရရှိခံစားနိုင်ရန်အတွက် ဘာတွေလိုအပ်သလဲ။

(၂) အဖွဲ့များအားတဖွဲ့စီ ပြန်လည်တင်ပြစေပြီး ဆွေးနွေးချက်၊ ဖြည့်စွတ်ချက်များ
ပြုလုပ်နိုင်အောင် ဆော်ဩပေးပါ။

(ဖြစ်နိုင်ပါက နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု ကဏ္ဍများကို
ခွဲခြားပြနိုင်ပါက ပို၍ ကောင်းပါသည်။)

ပုဒ်မ (၃၆၅) နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ဥပဒေနှင့်အညီ မိမိတို့အမြတ်တနိုး တန်ဖိုးထားရှိသော
စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အနုပညာနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းတို့ကို လွတ်လပ်စွာ ပြုစုပျိုးထောင်
ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ယင်း သို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို
ထိပါးမှုမရှိစေရန် ရှောင်ကျဉ်ရမည်။ ထို့အပြင် မိမိတို့၏ ဆောင်ရွက်မှုသည် အခြားတိုင်းရင်းသား

လူမျိုးတစ်မျိုးကိုဖြစ်စေ၊ လူမျိုးများကိုဖြစ်စေ ထိခိုက်နစ်နာ စေနိုင်လျှင် သက်ဆိုင်သူများ အချင်းချင်းညှိနှိုင်း၍ ပြေလည်မှုရရှိပြီးမှသာ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။

အဆုံးသတ်ဆွေးနွေးမှု (Synthesis)

- မိမိတို့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးများ ရရှိခံစားနိုင်ရန်အတွက် မိမိတို့အနေဖြင့် မည်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်သွားမလဲ။ (နည်းလမ်းတစ်ခုခုသုံး၍ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ကတိသစ္စာပြုခြင်းသဘော)။

(သို့မဟုတ်)

- သင်တန်းသားများကို (၂) ဖွဲ့ခွဲပြီး အောက်ပါခေါင်းစဉ်ဖြင့် Debate ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

"တိုင်းရင်းသားများအား ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် ပေးလိုက်လျှင် ခွဲထွက်ကုန်ပြီး တိုင်းပြည် ပြိုကွဲသွားလိမ့်မည်။"

မော်ကွန်းသင်ခန်းစာ (၅)

ခေါင်းစဉ်။ ။ တိုင်းရင်းသားများ၏ တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်

ရည်ရွယ်ချက် ။ ။ - တိုင်းရင်းသားများ၏ တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်အရေးကြီးကြောင်း သိရှိစေရန်။

တန်းတူရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်အတွက် သဘောတူညီချက်များကို လေ့လာရန်။

- နအဖ၏နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှ တိုင်းရင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် အပေါ် အာမခံချက်ရှိ၊ မရှိ လေ့လာသုံးသပ်နိုင်ရန်။

- တိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးအတွက် အာမခံချက်ရရှိရန် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။

လှုပ်ရှားမှု (Activity)

(၁) - သင်တန်းသားများကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအလိုက် အုပ်စုခွဲပါ (ပြည်နယ်အလိုက်)။

(၂) အုပ်စုတဖွဲ့စီအား စာရွက်ကြီးတရွက်စီပေး၍ ၎င်းစာရွက်များကို မိမိတို့၏ နယ်မြေအဖြစ် သဘော ထားပြီး၊ မိမိတို့တည်ဆောက်လိုသော မိမိတို့နယ်မြေ၏ပုံကို ပုံဖော်ခိုင်းပါ။

(စာရွက်ကြီးမရနိုင်သည့်နေရာမျိုးတွင် မြေကြီးပေါ်တွင် ပုံဖော်ခြင်း၊ အရာဝတ္ထုများဖြင့် ပုံဖော်ခြင်းတို့ကို လည်း ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်)

(၃) အုပ်စုများမှ ပြန်လည်တင်ပြခိုင်းပါ။

ဆွေးနွေးမှု (Discussion)

(၁) မိမိတို့ နယ်မြေကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ပုံဖော်ရတဲ့အတွက် ဘယ်လိုခံစားရသလဲ။

(၂) အဲ့ဒီ အချက်တွေကို ဖျက်ဆီးမယ် (သို့မဟုတ်) လုပ်ခွင့်မပေးဘူးဆိုလျှင် မည်ကဲ့သို့ ခံစားရမလဲ။

(၃) မိမိတို့ လိုချင်တဲ့ ပုံစံဖြစ်နိုင်ဖို့အတွက် ဘာတွေလိုအပ်ပါသလဲ။

(ဖြစ်နိုင်ပါက နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့အပေါ် အခြေပြုပြီးစဉ်းစားမှု နှင့် ကဏ္ဍများကို ခွဲခြားပြနိုင်ပါက ပို၍ကောင်းပါသည်။)

(၄) တဖွဲ့နှင့်တဖွဲ့ (လူမျိုးတမျိုးနှင့်တမျိုး) ပဋိပက္ခမဖြစ်စေရေး၊ အပြန်အလှန် အထောက်အကူပြုနိုင်ရေး တို့အတွက် ဘာတွေလိုအပ်ပါသလဲ။

- တိုင်းရင်းသားများအနေဖြင့် သူတို့မြှော်မှန်းတဲ့၊ သူတို့ဖြစ်ချင်တဲ့အရာတွေကို သူတို့ကိုယ်တိုင် အနှောက်အယှက်မရှိ၊ အကန့်အသတ်မရှိ လုပ်နိုင်ဖို့ဆိုရင် တိုင်းရင်းသားများ အချင်းချင်းအကြားတွင် အာမခံ ချက်တွေ၊ သဘောတူညီချက်တွေ ရှိဖို့လိုပါတယ်။ (နည်းပြမှ ဆွေးနွေးချက်နှင့် ဗဟုသုတပေးမည့် အချက်တို့ကို ဆက်စပ်ပေးရန်ဖြစ်သည်။)

ဗဟုသုတပေးခြင်း (Input)

(၁) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီအရေးနှင့် အမျိုးသားအရေးဆောင်ရွက်နေကြသော အဖွဲ့အစည်းများ၏ တိုင်းရင်းသားအရေးနှင့် ပတ်သတ်သည့် အမြင်သဘောထားများ။

- ပင်လုံညီလာခံ

- ၄၇ ဖွဲ့စည်းပုံ

(က) ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း ပူးတွဲကြေညာချက်၊

(ခ) မာနယ်ပလောစာချုပ်၊

(ဂ) မယ်သရေထာ သဘောတူညီချက်၊

(ဃ) အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ ချမှတ်ရေး၊
နီးနှောဖလှယ်ပွဲ သဘောတူဆုံးဖြတ်ချက်များ၊

ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း ပူးတွဲ ကြေညာချက်အမှတ် (၁)

ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (UNLD) နှင့်
အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) တို့၏ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၂၉) ရက်နေ့
တွင်ပူးတွဲထုတ်ပြန်ကြေညာချက်

၄။ (ဂ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် လူမျိုးရေးတန်းတူညီမျှမှု၊ နိုင်ငံရေးတန်းတူညီမျှမှုနှင့်
ကိုယ်ပိုင် ပြဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝ ရှိစေရမည့်အပြင်၊ ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများကို
အာမခံချက်ရှိသော ပြည် ထောင်စုကို တိုင်းရင်းသားအားလုံး သွေးစည်းညီညွတ်စွာ ထူထောင်ရန်
လိုအပ်ကြောင်း၊ ပြည်ထောင်စု တိုင်း ရင်းသားလူမျိုးများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်နှင့်
အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်တို့ တညီတညွတ်တည်း သဘောတူ ကြသည်။”

မာနယ်ပလောစာချုပ်

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတည်ဆောက်ရေးသဘောတူညီချက်

(၁) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားညွန့်ပေါင်းအစိုးရ

(၂) အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (လွတ်မြောက်နယ်မြေ)

(၃) မြန်မာပြည်ဒီမိုကရက်တစ်မဟာမိတ်အဖွဲ့ချုပ်

(၄) အမျိုးသားဒီမိုကရေစီတပ်ပေါင်းစု

အဖွဲ့အစည်း (၄) ဖွဲ့တို့သည် ၁၉၉၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၃၁) ရက်နေ့တွင် မာနယ်ပလော ဌာနချုပ်၌ သဘော တူညီချက်။

၃။ စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကို တိုင်းရင်းသား လူမျိုးအားလုံး၊ ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံး၏ ဆန္ဒညီညွတ်မှုကို အခြေခံ၍ ရေးဆွဲပြဌာန်းသွားမည်။

၄။ မည်သည့်လူမျိုးကိုမျှ အခွင့်ထူးမပေးရေးနှင့် လူမျိုးစု၊ မျိုးနွယ်စုအားလုံး၏ အခြေခံအမျိုးသား အခွင့် အရေးများကို ချုပ်ချယ်ကန့်သတ်မှု မပြုရေးကို ကျင့်သုံးသွားမည်။

၅။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအားလုံး အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ရှိသည့် ဒီမိုကရေစီနှင့် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေး အပြည့်အဝရှိသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်သွားမည်။

မယ်သရောထား

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲ

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများဖြစ်ကြသော ရခိုင်၊ ချင်း၊ ကချင်၊ ကရင်၊ ကရင်နီ၊ ကယန်း၊ မွန်၊ ပအိုဝ်း၊ ပလောင်၊ လားဟူ၊ ရှမ်းနှင့် "ဝ"တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များသည် အဖွဲ့အစည်းနှင့် လူမျိုးအသီးသီးကို ကိုယ် စားပြုကြလျက် ကော်သူးလေ ပြည်နယ်၊ မယ်သရောထား၌ ၁၉၉၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၇) ရက်နေ့မှ (၁၄) ရက် နေ့အထိ ကျင်းပသော နှီးနှောဖလှယ်ပွဲကြီးမှ သဘောတူညီချက်။

၄။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနှင့် ပတ်သက်သော သဘောတူညီချက်

အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် အခွင့်အရေး အပြည့်အဝရှိပြီး အမျိုးသားပြည်နယ်များ စုပေါင်းပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည့် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးအတွက် ကျွန်ုပ်တို့ တိုင်း ရင်းသားလူမျိုးများ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲကြီးက တညီတညွတ်တည်း သဘောတူကြပါသည်။

အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ ချမှတ်ရေး
နီးနှောဖလှယ်ပွဲ

သဘောတူဆုံးဖြတ်ချက်များ (Resolution on Basic Principles Seminar)

၂၀၀၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၉) ရက် နေ့မှ (၁၂) ရက်နေ့အထိ နယ်စပ်တနေရာတွင် ပြည်သူ့လွှတ် တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးတို့မှ ခေါင်းဆောင်များနှင့်တကွ အမျိုးသမီး အဖွဲ့ အစည်းများ၊ လူငယ်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းတို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ စုစုပေါင်း (၁၀၆) ဦး တက်ရောက်ခဲ့ကြသည့် နီးနှောဖလှယ်ပွဲမှ သဘောတူအတည်ပြုခဲ့သောအခြေခံမူများမှာ-

(၂) တန်းတူရေး (Equality)

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတိုင်းသည်နိုင်ငံရေးအရဖြစ်စေ၊
လူမျိုးရေးအရဖြစ်စေတန်းတူရည်တူအခွင့်အရေး ရှိစေရမည်။

(၃) ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် (Self-Determination)

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတိုင်းသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု စသည့် ကဏ္ဍအသီးသီး တွင် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝ ရှိစေရမည်။

(၄) ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုမူများ (Federal Principles)

ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိသော ပြည်နယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းသည့်
ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ဖြစ်ရ မည်။

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် လွှတ်တော်နှစ်ရပ် ထားရှိရမည်။

(၅) လူနည်းစုများ၏ အခွင့်အရေးများ (Minority Rights)

ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များအတွင်း နေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသား
လူနည်းစုများ၏ အခွင့် အရေးများအား ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေတွင် အတိအလင်း
ကာကွယ်ပြဌာန်းပေးရမည်။

အထက်ပါ အခြေခံမူများအပြင် —

(၁) Civilian Supremacy အရပ်ဘက် အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင်
ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်ထားရှိရေး၊

(၂) ပြည်နယ်သစ်များဖွဲ့စည်းရေး၊

ဗဟုသုတပေးသည့်အပေါ်တွင် နားလည်သဘောပေါက်မှုဖြစ်စေရန် ဆွေးနွေးစေခြင်း။

(၁) အထက်ပါ ခေါင်းစဉ်လေးခုအား အဖွဲ့လေးခုစီခွဲပြီး တစ်ဖွဲ့လျှင် တစ်ခုစီအား အုပ်စုအတွင်း ပြန်လည် ဆွေးနွေးခိုင်းပါ

(က) မည်ကဲ့သို့ နားလည်သဘောပေါက်သလဲ။

(ခ) အဲဒီအပေါ်တွင် မိမိတို့အနေဖြင့် ဘာများ ဆွေးနွေးစရာရှိပါသေးလဲ။

(၂) အုပ်စုကြီးတွင် ပြန်လည်ဆွေးနွေးမှုပြုလုပ်ပါ။

ဗဟုသုတပေးခြင်း (Input) (၂)

- နအဖ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား ဆွေးနွေးရှင်းပြပေးခြင်း။

- နအဖ၏ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ၊

- လွှတ်တော်နှစ်ရပ်၊

- အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍနှင့် သမ္မတ ရွေးချယ်ပုံ၊

- ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် ကိုယ်စားလှယ်ပါဝင်မှု၊

- တိုင်းနှင့် ပြည်နယ်များ၏ လွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းခြင်း၊

- ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် ရွေးချယ်မှု၊

- ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ အာဏာခွဲဝေမှု၊

နအဖ၏ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ

- နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ တိုင်း (၇) ခုနှင့် ပြည်နယ် (၇) ခုကိစ္စ၊
ပြည်ထောင်စုနယ်မြေများ

နအဖ ၏ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်

၁။ ပြည်သူ့လွှတ်တော် (အောက်လွှတ်တော်)

- လူဦးရေအပေါ်အခြေခံသောစနစ် ဖြစ်ပြီး ဦးရေစုစုပေါင်း (၄၄၀) ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းခြင်း။
သို့သော်- ဦးရေ (၃၃၀) ထက်မပိုသော ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရမည်။ (အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ
တက်လာသော ကိုယ်စားလှယ် များ)။

- တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်က ဥပဒေနှင့်အညီ အမည်စာရင်းတင်သွင်းသည့်
(၁၁၀) ဦးထက် မပိုသော တပ်မတော်သားပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ။
(ရွေးကောက်ပွဲဝင်စရာမလို)။

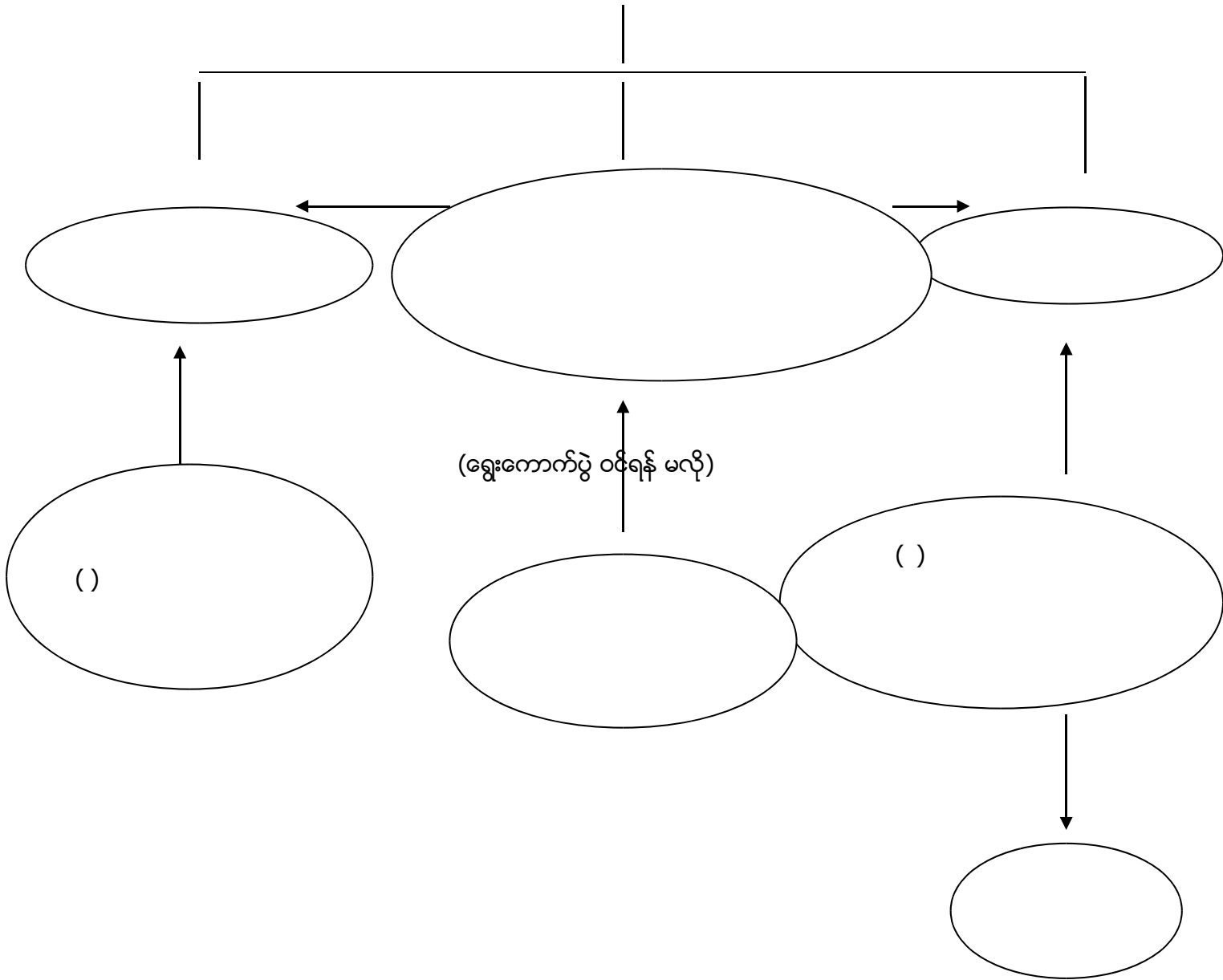
၂။ အမျိုးသားလွှတ်တော်

- အမျိုးသားလွှတ်တော် (အထက်လွှတ်တော်)သည် ပြည်နယ် (သို့) တိုင်းတို့အပေါ်
အခြေခံ၍ အမျိုး သားလွှတ်တော်ကို ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ထိုလွှတ်တော်သည်
အချိုးညီ(တူ)သောစနစ်ဖြင့် ကျင့်သုံးသည်။ ကိုယ် စားလှယ် စုစုပေါင်း (၂၂၄) ဦးဖြင့်
ဖွဲ့စည်းသည်။

- အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်အနေဖြင့် အမည်စာရင်း
တင်သွင်းထားသော တပ်မ တော်သားများသည် အမျိုးသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ
ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ အမျိုးသားလွှတ်တော်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊
လွှတ်တော်ကော်မတီ ဖွဲ့စည်းမှုနှင့် ပတ်သတ်၍ ကာကွယ်ရေး၊ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာကိစ္စများနှင့်
တပ်မတော်ဆိုင်ရာကိစ္စများနှင့် ပတ်သက် လာလျှင် လွှတ်တော်ကော်မတီ ဖွဲ့စည်းတဲ့အခါမှာ
လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ထဲမှာ ရှိနေသော စစ်သားကိုယ်စားလှယ် များဖြင့် လွှတ်တော်ကော်မတီကို
ဖွဲ့စည်းရမည်။ ကျန်ရှိနေသော အခြားလွှတ်တော်များကို ထိုကော်မတီ၏ အဖွဲ့ ဝင်ဖြင့်
ပါဝင်ခွင့်မရှိနိုင်ပေ။

(ခ) အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍ (The Role of Executive Body)

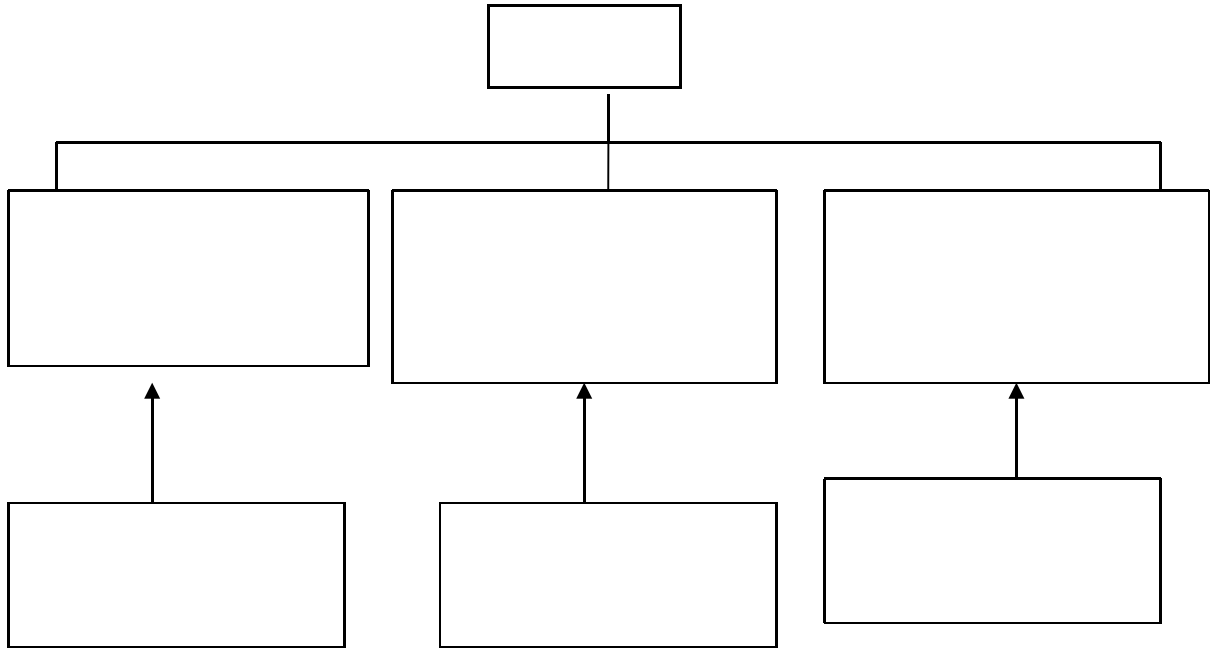
(က) နအဖညီလာခံမူထဲမှာ သမ္မတစနစ်ကို ကျင့်သုံးခြင်း။ သမ္မတရွေးချယ်ပုံစနစ်သည် တိုက်ရိုက် မရွေးချယ်ဘဲ (No Direct Vote)၊ ရွေးကောက်ရေးအစု (Creative Electoral System) အစု(၃)စုရှိသည်။ ၎င်းမှာ—

၁။ အမျိုးသားလွှတ်တော်မှ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ် အစုတစ်စု။

၂။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ် အစုတစ်စု။

၃။ ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်မှ ခန့်အပ်စေလွှတ်ထားသော စစ်ဗိုလ်များ အစုတစ်စု။

သမ္မတရွေးချယ်မှုပုံစံ

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် ကိုယ်စားလှယ်ပါဝင်မှု

	ပြည်သူ့လွှတ်တော်	အမျိုးသားလွှတ်တော်
ပြည်သူများမှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သူ	၃၃၀	၁၆၈ (တိုင်းနှင့် ပြည်နယ်များမှ အချိုးကျစေလွှတ်သူ)
တပ်မတော်မှ စုစုပေါင်း	၁၁၀	၅၆
စုစုပေါင်း	၄၄၀	၂၂၄

အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ပါဝင်သော တိုင်းနှင့် ပြည်နယ်များမှ အချိုးကျစေလွှတ်သူ (၁၆၈) ဦးတွင်

- လူမျိုးကိုအခြေခံသော ပြည်နယ်များမှ (၈၄) ဦး
- ဗမာအများစုရှိသော တိုင်းကြီးများမှ (၈၄) ဦး

တိုင်းနှင့် ပြည်နယ်များ၏လွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းခြင်း

- တိုင်း (သို့)ပြည်နယ်များသည် လွှတ်တော်တစ်ရပ်စနစ်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။
- မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်လျှင် နှစ်ဦးကျစီ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော ကိုယ်စားလှယ်များသည် တိုင်း (သို့) ပြည်နယ်များ လွှတ်တော်များဖြစ်ကြပါသည်။
- တိုင်း (သို့) ပြည်နယ်များထဲမှာ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စုမှအပ ကျန်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများကို လူဦးရေစုစုပေါင်း (၀.၁) ရှိလျှင် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးဖြင့် စေလွှတ်ခွင့်ရှိသည်။
- တိုင်း (သို့) ပြည်နယ်များ၏လွှတ်တော်များထဲမှာ သုံးပုံတစ်ပုံ (၁/၃)ဖြင့် တပ်မတော်ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်က ဥပဒေနှင့်အညီ အမည်စာရင်းတင်သွင်းသည့် တပ်မတော်သားများသည် တိုင်း (သို့) ပြည်နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်ကြသည်။

ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် ရွေးချယ်ခန့်ထားမှု

အခန်း (၅) အုပ်ချုပ်ရေး --

တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ -- အပိုဒ် (၂၁) အပိုဒ်ခွဲ (င)
တွင်ဖော်ပြချက်၊

အခန်း (၅) အုပ်ချုပ်ရေး -- တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ -- အပိုဒ် (၂၄)
အပိုဒ်ခွဲ (ခ-ဂ) တွင်ဖော်ပြချက်၊

ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ အာဏာခွဲဝေမှု ကဏ္ဍ။

အစဉ်	ကဏ္ဍများ	ပြည်ထောင်စုဥပဒေပြုစာရင်း :	တိုင်းဒေသကြီး (သို့) ပြည်နယ် ဥပဒေပြုစာရင်း။

၁	နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးကဏ္ဍ	၇ - ချက်	မရှိ
၂	နိုင်ငံခြားရေးကဏ္ဍ	၇ - ချက်	မရှိ
၃	ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံကိန်းကဏ္ဍ	၂၅ - ချက်	၁၁ - ချက်
၄	စီးပွားရေးကဏ္ဍ	၇ - ချက်	၃ - ချက်
၅	စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးကဏ္ဍ	၁၂ - ချက်	၇ - ချက်
၆	စွမ်းအင်၊ လျှပ်စစ်၊ သတ္တုနှင့် သစ်တောကဏ္ဍ	၇ - ချက်	၅ - ချက်
၇	စက်မှု လက်မှု ကဏ္ဍ	၆ - ချက်	၂ - ချက်
၈	ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးကဏ္ဍ	၁၅ - ချက်	၃ - ချက်
၉	လူမှုရေးကဏ္ဍ	၂၁ - ချက်	၇ - ချက်
၁၀	စီမံခန့်ခွဲရေးကဏ္ဍ	၁၁ - ချက်	၃ - ချက်
၁၁	တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ	၁၁ - ချက်	မရှိ
၁၂	ကြွင်းကျန်အာဏာ	ရှိ	မရှိ
၁၃	စုစုပေါင်း	၁၃၀ - ချက်	၄၁ - ချက်

အထက်ပါ ဥပဒေပြုရေး အာဏာခွဲဝေမှုကို ကြည့်မည်ဆိုလျှင် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်များ၏ အာဏာ ခွဲဝေထားမှုကို လေ့လာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

- ဤနေရာတွင် အချက်အလတ်ကိုသာ ပထမ ကြည့်ခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ဥပဒေပြုမည့် အချက်များ၏ အရေးပါ မှု၊ အရေးမပါမှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားခြင်း မရှိသေးချေ။

ပိုမိုနက်ရှိုင်းစွာဆွေးနွေးခြင်း (Deepening)

(၁) နအဖ ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအတိုင်း အတည်ဖြစ်သွားပါက မိမိတို့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အတွက် မည်ကဲ့ သို့သော အကျိုးဆက်များကို ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်သနည်း။

(သို့မဟုတ်)

“နအဖ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် တိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးအတွက် လုံလောက်သော အာမခံမှု ပေးသည်” ဆိုသည့်ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စကားရည်လှခြင်း Debate ပြုလုပ်နိုင်သည်။

(၂) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးများအတွက် အာမခံမှုရရှိနိုင်ရန် မည်ကဲ့သို့ ဆောင်ရွက် နိုင်မလဲ။

(ဤနေရာ၌ အထက်တွင်ဆွေးနွေးထားခဲ့သည့် -- ဆွေးနွေးမှု (၃) နှင့် (၄) ကိုပြန်လည်ဆက်စပ်၍ ဆွေးနွေးနိုင်ပါသည်။)

- မိမိတို့ ယခင်ဆွေးနွေးထားမှုနှင့် ဘယ်လိုနှိုင်းယှဉ်လေ့လာမိသလဲ။

- ဘာတွေ လိုအပ်နေသေးသလဲ။

နိဂုံးချုပ်ဆွေးနွေးခြင်း (Synthesis)

- မိမိတို့အနေဖြင့် ဘာတွေကို လေ့လာလိုက်ရသလဲ (သို့) မိမိတို့အနေဖြင့် မည်ကဲ့သို့ သုံးသပ်လေ့လာ မိသလဲ ။

လေ့လာဖတ်ရှုထားသင့်သည့်အချက်များ ။

-နအဖ၏ -- နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရာတွင် အခြေခံရန် အမျိုးသားညီလာခံက ချမှတ်သည့် အခြေခံမူများနှင့် အသေးစိတ်အခြေခံမည့် မူများ၊

- နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းပြဌာန်းစေလိုသော အချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ကချင်အထူးဒေသ (၂)၊ ကေအိုင်အို ဗဟိုကော်မတီမှ အမျိုးသားညီလာခံကျင်းပရေး ကော်မရှင် ဥက္ကဋ္ဌနှင့် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲများထံသို့ ထပ်မံဖြည့်စွက်တင်ပြတောင်းဆိုထားသော အချက်အလက်များ၊

- ၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ မေလ (၁၁) ရက်နေ့စွဲဖြင့် အမျိုးသားညီလာခံ ကျင်းပရေးကော်မရှင် ဥက္ကဋ္ဌ ထံသို့ ပေးပို့ သော “အပစ်အခတ်ရပ်စဲကာ ငြိမ်းချမ်းရေးရယူထားသည့်

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အမျိုးသားညီလာခံနှင့် ပတ်သက်သော သဘောထားအမြင်ကို တင်ပြခြင်း” ဟူသော ပေးစာ၊

- နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ပါဝင်မည့် ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင် ရေးဆိုင်ရာ အာဏာခွဲဝေမှု အပိုင်းများအတွက် ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ အာဏာခွဲဝေမှုအပိုင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခြား ဖိတ်ကြားသင့်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအစုအဖွဲ့တွင် ပါဝင်သော (ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့) (၁၃) ဖွဲ့တို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ ဆွေးနွေး အကြံပြုချက်စာတမ်း - ၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၉) ရက်၊

- ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (UNLD) သည် ပြည်နယ် (၇) ခုနှင့်တကွ၊ တိုင်းအချို့မှ ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်တွင် တရားဝင်မှတ်ပုံတင် ဖွဲ့စည်းထား သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းပါတီများကို စုစည်းတည်ထောင်ထားသော တပ်ပေါင်းစု တရပ်ဖြစ်ပြီး အောက်ပါ အဖွဲ့အစည်း၊ ပါတီများ ပါဝင်သည်။

(၁) ရခိုင်ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်

(၂) မွန်အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်

(၃) တအာင်း (ပလောင်) အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်

(၄) ကရင်ပြည်နယ် အမျိုးသားများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်

(၅) ချင်းအမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်

(၆) ကယားပြည်နယ်လူမျိုးပေါင်းစုံ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်

(၇) ရှမ်းပြည်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်

(၈) ဇိုမီးအမျိုးသားကွန်ဂရက်

(၉) တောင်သူလယ်သမား၊ ကချား၊ ကနန်းနှင့် ရှမ်းအမျိုးသား သွေးစည်းညီညွတ်ရေးဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်

(၁၀) ကချင်အမျိုးသားလုံးဆိုင်ရာကွန်ဂရက်

(၁၁) ဝဲမိ (ခေါ်) ခမီ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအဖွဲ့

(၁၂) ကယန်းအမျိုးသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့

(၁၃) ကချင်ပြည်နယ် အမျိုးသားများ ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ

(၁၄) အင်းအမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ်

(၁၅) ရခိုင်အမျိုးသားလူမှုဘဝ မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့ (မရမာကြီး)

(၁၆) ပြည်ထောင်စု ပအိုဝ်း အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်

(၁၇) ကရင်အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ ကွန်ဂရက်

(၁၈) မရာပြည်သူ့ပါတီ

(၁၉) လီဆူးအမျိုးသား သွေးစည်းခိုင်မာရေးအဖွဲ့

(၂၀) "ဝ" အမျိုးသားဖွဲ့ဝဲ ဖိတ်တက်ရေးပါတီ

(၂၁) လားဟူ အမျိုးသားဖွဲ့ဝဲ ဖိတ်တက်ရေးပါတီ

ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် မပါဝင်သေးသော်လည်း မူဝါဒရေးရာ များနှင့် အကျိုးတူလုပ်ငန်းများတွင် ပူးပေါင်းလက်တွဲ ပါဝင်လျက်ရှိသော တိုင်းရင်းသား နိုင်ငံရေး ပါတီများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

(၁) ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်

(၂) ကချင်ပြည်နယ်အမျိုးသားများ ဒီမိုကရေစီကွန်ဂရက်

(၃) နာဂတောင်တန်းဒေသ တိုးတက်ရေးပါတီ

ထို့ပြင် ချင်းပြည်နယ်၊ ဟားခါးမြို့နယ်၊ မဲဆန္ဒနယ် တသီးပုဂ္ဂလအမတ် ဦးလျန်အုပ်နှင့် ထန်တလန် မြို့နယ်၊ မဲဆန္ဒနယ် တသီးပုဂ္ဂလအမတ် ဒေါက်တာမူထန်တို့လည်း ပူးတွဲပါဝင်လျက်ရှိသည်။

ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်သည် အထက်ဖော်ပြပါ နိုင်ငံရေး အဖွဲ့ အစည်းများနှင့် တသီးပုဂ္ဂလများကို ကိုယ်စားပြုပါသည်။

မော်ကျူးသင်ခန်းစာ (၆)

ခေါင်းစဉ်။

။ ရွေးကောက်ပွဲ

ရည်ရွယ်ချက်

- လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်ရန် လိုအပ်သော စံများကို သိရှိစေရန်။
- ၂၀၁၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲကို မည်ကဲ့သို့ ပြင်ဆင်မလဲ၊ ဘာတွေသိထားသင့်သလဲဆိုသည့် အချက်များကို ဆွေးနွေးရန်။

Role Play (ပန်းမြိုင်လည်က ဥယျာဉ်မှူး)။

(၁) သင်းတန်းသားများကို အုပ်စု (၄) စုခွဲပါ။

(၂) ထို့နောက် အောက်ပါတို့ကိုရှင်းပြပါ။

မိမိတို့အနေဖြင့် များစွာတန်ဖိုးရှိသော ပန်းဥယျာဉ်တစ်ခုကို တည်ဆောက်ထားပြီး ဖြစ်သည်။ မိမိတို့ ပန်းဥယျာဉ်သို့လည်း ဧည့်သည်များ မြောက်များစွာ လာရောက်လည်ပတ်သဖြင့် ဝင်ငွေများလည်း များစွာရရှိ သည်။

ထိုဥယျာဉ်တွင် ထိန်းသိမ်းရန်၊ စောင့်ရှောက်ရန်၊ လှပအောင်မွမ်းမံရန်၊ ကြီးကြပ်ရန်တို့အတွက် ဥယျာဉ် မှူးတစ်ဦး လိုအပ်နေသည်။ ထိုဥယျာဉ်မှူးကို ရွေးချယ်တင်မြှောက် သွားမှာဖြစ်သည်။

- အဖွဲ့များမှ ပထဦးစွာ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးရွေးချယ်ရမည်။
- ကိုယ်စားလှယ်က ပန်းဥယျာဉ်ကို ဘယ်လို ထိန်းသိမ်း၊ ပြုစု၊ ပျိုးထောင်မလဲ ဆိုတာကို ဟောပြော စည်းရုံး ရမည်။

(၃) အဖွဲ့ဝင်များထံမှ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းကို ရွေးချယ်ခိုင်းပါ။

(၄) ကိုယ်စားလှယ်များကို စည်းရုံးဟောပြောခွင့်ပေးပါ။

နည်းပြမှ အောက်ပါတို့ကိုဆောင်ရွက်ပါ။

ကိုယ်စားလှယ်အားလုံးကို ပြောခွင့်မပေးပဲ အချိန်အကန့်အသတ်ကြောင့်ဟု အကြောင်းပြ၍ တချို့ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ပြောခွင့်ကို ရပ်နားလိုက်ပါ။

ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးဦးအား ရွေးကောက်ပွဲဝင်ရန် မဖြစ်နိုင်ဟု အကြောင်းပြပြီး ပယ်ထုတ်ပါ။

နည်းပြမှ မိမိလည်း ဝင်ပြိုင်မယ်ဆိုပြီး ကိုယ်စားလှယ်လောင်းစာရင်းတွင် ထည့်သွင်းပါ။

(၅) ရွေးကောက်ပွဲကို စတင်ပါ။ မဲစာရွက်တွင် မိမိရွေးချယ်လိုသည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ အမည် ကို ရေးချခိုင်းပါ။

-

နည်းပြမှ ဆောင်ရွက်ရန် -

သင်တန်းသား ထက်ဝက်ကျော်ဦးရေရှိ မဲပြားအပို ပြုလုပ်ထားပြီး မိမိနာမည်ကို ကြိုတင်ရေးထားပါ။

(၆) မဲပြားများကို နည်းပြကိုယ်တိုင် လိုက်လံသိမ်းဆည်းပြီး၊ ကြိုတင်ပြုလုပ်ထားသော မဲပြားများဖြင့် ပေါင်းထည့်လိုက်ပါ။

(၇) နည်းပြမှ ကြီးကြပ်ပြီး (အခြားကိုယ်စားလှယ်များကို ပါဝင်ခွင့်မပေးဘဲ) အခြားသင်တန်းသား ၃ ဦးခန့်ကို မဲရုံးမှူးများဟု ခေါ်ယူပြီး သင်တန်းသားများကို ကျောခိုင်းပြီး မဲများကိုရေတွက်ပါ။

(၈) မဲပိုနေမှုများကို သိသွားပါက ကိစ္စမရှိဘူး။ ဒီအတိုင်းထားလိုက်ရန် ပြောဆိုပြီး မဲရသည့် အရေ အတွက်ကို စာရင်းပြုစုခိုင်းပါ။

(၉) သင်တန်းနည်းပြမှ ရွေးကောက်ပွဲ ရလဒ်ကို ကြေညာပြီး၊ မဲပေးသူများကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်း နှုတ်ခွန်းဆက် စကားပြောကြားပြီး မိမိအနေဖြင့် မသေမချင်း သားစဉ်မျိုးဆက် ဒီတာဝန်ကို ယူသွားမည်ဖြစ် ကြောင်း ပြောပါ။

မေးခွန်းများမေးခြင်း

- ဘာတွေဖြစ်ခဲ့ကြသလဲ၊
- မဲပေးသူအနေဖြင့်-
- ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအနေဖြင့်-
- ကော်မရှင်အပေါ်အမြင်-
- ဒီရွေးကောက်ပွဲကို ဘယ်လိုမြင်လဲ

- ဘယ်လိုခံစားရလဲ၊

- ဘာလိုတွေ ဖြစ်ခဲ့လဲ ဆိုသည့်အချက်များကို အောက်ပါပုံစံဖြင့် အပိုင်း (၃) ပိုင်းခွဲပြီး မှတ်တမ်းတင်ပါ။ ပြီးလျှင် ဗဟုသုတပေးခြင်းနှင့် ဆက်စပ်ပေးရန်။

လွတ်လပ်မှုမရှိတာ ဘာတွေလဲ၊

တန်းတူမှုမရှိတာ ဘာတွေလဲ၊

မသန့်ရှင်းတာ ဘာတွေလဲ

ဗဟုသုတပေးခြင်း

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း အပိုင်း () အရ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ပတ်သက်ပြီး

အခွင့်အရေး တစ်ခုရှိတယ်။

- မိမိအစိုးရကို မိမိဆန္ဒမဲ့ဖြင့် ရွေးချယ်ခွင့်။

- မိမိကိုယ်တိုင် အရွေးချယ်ခံခွင့်။

- ရွေးကောက်ပွဲသည် သန့်ရှင်းသော၊ တရားမျှတသော၊ လွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရမည်။

- ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ပေးရမည်။

- ပုံမှန်ကျင်းပရမည်။

ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုလုပ်မယ်ဆိုလျှင် ဘာတွေရသင့်လဲ၊ ဘယ်လိုဖြစ်သင့်လဲ။

အစုအဖွဲ့ လေးဖွဲ့ခွဲပြီး အောက်ပါတို့ ကို ကဏ္ဍခွဲပြီး ဆွေးနွေးခိုင်းပါ။

	မဲပေးသူ ရွေးချယ်ခံမည့် သူ	ပါတီဝန်းကျင် အခြေအနေ	ရွေးကောက်ပွဲပုံစံနှင့်	ကော်မရှင်
--	------------------------------	-------------------------	------------------------	-----------

ရွေးကောက်ပွဲ မပြုလုပ်မီ				
ရွေးကောက်ပွဲ ပြုလုပ်နေချိန်				
ရွေးကောက်ပွဲပြီး :				

- အစုအဖွဲ့များမှ ပြန်လည်တင်ပြခြင်း။

ဗဟုသုတပေးခြင်း

စစ်မှန်၍ လွတ်လပ်မျှတသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရန် လိုအပ်သော စံသတ်မှတ်ချက်များ။

၁။ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသော နိုင်ငံတွင် ဤအခြေအနေများနှင့် ပြည့်စုံစေရမည်။

(က) အစိုးရ အာဏာပိုင်နေရာအတွက် အရွေးခံပိုင်ခွင့်နှင့် လျှို့ဝှက်မဲပေးမှု၊ အခွင့်အရေး အပါအဝင် နိုင်ငံသားများ၏ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ် အဆင့်ဆင့်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ခွင့်အပေါ် ကန့်သတ် တားမြစ် ချက်များ မထားရ။

(ခ) ရွေးကောက်ပွဲတွင် အရွေးခံရမည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲအစီအစဉ်များကို နိုင်ငံသားများအား အသိပေးတင်ပြခြင်း၊ နိုင်ငံရေးစည်းရုံးမှုနှင့် လုံ့ဆော်မှုတို့ ပြုလုပ်ခြင်းတို့ကို လွတ်လွတ် လပ် လပ် ကျင့်သုံးခွင့်ရရှိစေရန် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှု လွတ်လပ်ခွင့် ၊ အသင်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်း လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လွတ် လပ်စွာစည်းရုံးနိုင်ခွင့်တို့ ရှိရမည်။

၂။ နိုင်ငံရေးပါတီ (သို့) ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၊ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရှိသော ထောက်ခံဆန္ဒမဲများ အလိုက် ရာထူးဆက်ခံခွင့်နှင့် အာဏာ လွှဲပြောင်းရယူခွင့် အပါအဝင် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို လေးစား လိုက်နာ ရမည်။

စစ်မှန်၍ လွတ်လပ်မှုတသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရန်အတွက် နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာရှင်များ၏
စံသတ်မှတ်ချက်များ

မဲပေးခွင့်ရှိသူများအားလုံး မဲပေးခွင့်ရသည့် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်း၊

တိုက်ရိုက်မဲပေး ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်း၊

လျှို့ဝှက်မဲပေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးခြင်း၊

လွတ်လပ်သော ဆန္ဒမဲပေးခြင်း၊

မဲပေးခွင့်ရှိသူများအကြား အခွင့်အရေးတန်းတူညီခြင်း၊

၁၉၉၀ ခုနှစ်၊ ရွေးကောက်ပွဲအတွေ့အကြုံအားရှင်းပြပေးခြင်း

(Resource Person ရှာရန်၊ အချက်အလတ်များကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားရန်)။

နက်ရှိုင်းစွာဆွေးနွေးခြင်း

- ၁၉၉၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် လွတ်လပ်မှု၊ တရားမျှတမှု၊ သန့်ရှင်းမှု၊ ရှိတာ
ဘာတွေလဲ၊ မရှိတာ ဘာတွေလဲ။

နိဂုံးချုပ်ခြင်း

- ရွေးကောက်ပွဲစံ ရှိ၊ မရှိကို သင့်အနေနဲ့ ဘယ်လို တိုင်းတာမလဲ၊ ဘယ်အချက်တွေနဲ့
သက်သေပြမ လဲ။

မော်ကျူးသင်ခန်းစာ (၇)

ခေါင်းစဉ်။ ။ တပ်မတော်၏ အခန်းကဏ္ဍ

ရည်ရွယ်ချက်

- တပ်မတော်၏အခန်းကဏ္ဍကို ထုတ်ဖော်ဆွေးနွေးလာစေဖို့။

- လက်ရှိစစ်တပ်၏ အခြေအနေကို လေ့လာသုံးသပ်နိုင်စေဖို့။

- နအဖ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပါဝင်သော တပ်မတော်၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပြည်သူလူထုမှ လေ့လာသုံးသပ်ဆွေးနွေးနိုင်ဖို့။

- ၂၀၀၈ ခုနှစ်ဖွဲ့စည်းပုံကို အတည်ပြုမည့် ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲအပြီး စစ်တပ်မှ တရားဝင်အာဏာ

ရယူပြီး ဖြစ်လာနိုင်ချေရှိသည့် အနာဂတ်နိုင်ငံအခြေအနေကို စဉ်းစားလာစေရန်။

လှုပ်ရှားမှု (ပုံပြင်ပြောခြင်း)

- ပါဝင်သူများကို အောက်ပါ ပုံပြင်လေးကို ဂရုစိုက်နားထောင်ရန် ပြောပြပါ။

ပုံပြင်

ရထားတစ်စီးပေါ်တွင်ဖြစ်သည် ခရီးသွားနေသူတစ်ဦးမှ သူ၏ဘေးတွင်ရှိသော ခရီးသွားတစ်ဦးအား မေး၏။

- အကို! အကိုက စစ်တပ်က အရာရှိကြီးလားဟင်။

- ခရီးသွား--- မဟုတ်ပါဘူး။

ဒါဆို အကိုက စစ်တပ်ကလားဟင်။

ခရီးသွား --- မဟုတ်ပါဘူး ။

အကို့မိသားစုထဲမှာရော စစ်တပ်က အရာရှိကြီးတွေ၊ ရဲဘော်တွေရှိလား။

ခရီးသွား --- မရှိပါဘူး။

ဒါဆို အကို့ သူငယ်ချင်း အပေါင်းအသင်းတွေထဲမှာရော စစ်တပ်က အရာရှိကြီးတွေ၊ ရဲဘော်တွေရှိ လား။

ခရီးသွားမှ --- မရှိပါဘူး၊ ဘာဖြစ်လို့လဲ။

ဒါဆိုရင် ကျနော်ပြောပါတော့မယ်။ အစ်ကို ကျနော့်ခြေထောက်လေး တက်နင်းထားလို့ပါ။

ဆွေးနွေးမှု

ပုံပြင်ပြီးဆုံးသွားပါက အောက်ပါ မေးခွန်းများဖြင့် ဆွေးနွေးမှုကိုစတင်ပါ။

(၁) ပုံပြင်က ဘာကို ဖော်ပြနေသလဲ၊

(၂) ခြေထောက်အနင်းခံထားရသူက ဘာကြောင့် ချက်ခြင်းမပြောရဲတာလဲ၊

(၃) မိမိလက်တွေ့တွင် မည်ကဲ့သို့ အတွေ့အကြုံရှိပါသလဲ။ (မိမိကိုယ်တိုင်ကြုံဖူး၊ ကြားဖူး၊ မြင်ဖူးတာ) ဤနေရာတွင် အုပ်စုငယ်ခွဲ၍ ဆွေးနွေးနိုင်ပါသည်။

(၄) အုပ်စုကြီးအတွင်း ပြန်လည်ဆွေးနွေးမှု တချို့ပြုလုပ်ပြီး ဘယ်လိုဖြစ်သင့်သလဲ။

(၅) အုပ်စုငယ်ခွဲ၍ အောက်ပါခေါင်းစဉ်တစ်ခုစီဖြင့် ဆွေးနွေးခိုင်းပါ။

(က) စစ်တပ်၏ တာဝန်တွေက ဘာတွေလဲ။ (မိမိယူဆချက်၊ ဖြစ်သင့်တဲ့အချက်)။

(ခ) စစ်တပ်နှင့် ပတ်သက်တဲ့ အယူအဆ၊ အဆိုအမိန့်တွေဘာတွေရှိသလဲ။

(၆) အုပ်စုများမှ ပြန်လည်တင်ပြစေရန် (ဤနေရာတွင် သဘောတူညီနိုင်မှု ရှိ မရှိ ဆွေးနွေးနိုင်ပါသည်။)

ဗဟုသုတပေးခြင်း (အပိုင်း - ၁)

စစ်တပ်၏အခန်းကဏ္ဍ

“စစ်တပ်ဟာ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားတွေကို ညှဉ်းဆဲဖို့မဟုတ်၊ လက်နက်အားကိုး တန်ခိုးပြဖို့မဟုတ်။ စစ်တပ်ဟာ နိုင်ငံရဲ့အစေခံ ဖြစ်ရမယ်၊ နိုင်ငံဟာ စစ်တပ်ရဲ့အစေခံ မဖြစ်ရဘူး။ ငါတို့သာ နိုင်ငံချစ်တယ်ဆိုတဲ့ စိတ်မထားကြဖို့ပဲ။ ဒီအပြင်နိုင်ငံတွေမှာဖြစ်ဖြစ် စစ်သားတွေချည်း နိုင်ငံချစ်တဲ့ လူရှိတာ မဟုတ်ဘူး၊ တခြား စစ်သားမဟုတ်ပေမယ့် နိုင်ငံအတွက် အမျိုးမျိုး အနစ်နာခံ၊ အမျိုးမျိုး စွန့်စားလုပ်ကြတဲ့ လူတွေလည်း ရှိတာပဲ။ ဒါကြောင့် စစ်သားမှစစ်သားဆိုတဲ့ စိတ်ဓါတ်သဘောကို ပြောင်းကြရမယ်”။ -----

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း (၁၃-၃-၄၄ နေ့ ဗိုလ်သင်တန်း ဘွဲ့နှင့် အခမ်းအနား မိန့်ခွန်းမှ)

အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်နှင့် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့များမှ ကိုယ်စားပြုတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင် ဖွဲ့စည်းထားသော “ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကို ကိုယ်စားပြုသည့် ကော်မတီ” ၏ တပ်မတော်နှင့် ပါတ်သတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်။

“နိုင်ငံတနိုင်ငံတွင် တပ်မတော်သည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ တပ်မတော်၏ တာဝန်သည် နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံသားများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်နှင့်

ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကို ကာကွယ်ရန် ဖြစ်သည်။ ပြည်သူလူထုက ယုံကြည်ကိုးစားချစ်ခင်သည့် ခေတ်မီပြီး ကာကွယ်ရေးတာဝန်ကို သန့် သန့်ထမ်းဆောင်သည့် တပ်မတော် ဖြစ်ရပါမည်။ အဆင့်အတန်းမြင့်မားပြီး ပြည်သူပြည်သားများနှင့် တသား တည်း ဖြစ်ကြရပါမည်။ ပြည်သူတို့၏ဆန္ဒကို ဦးထိပ်ပန်ကာ အစဉ်လေးစားရပါမည်။”

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ မြန်မာနိုင်ငံပြည်သူ့သို့ပန်ကြားချက် (စက်တင်ဘာလ - ၁၉ - ၁၉၉၈)။

ဆွေးနွေးမှု

သင်တန်းသားများအား အုပ်စုငယ်ဖွဲ့၍ အောက်ပါမေးခွန်းများဖြင့်ဆွေးနွေးစေရန်။

(၁) အထက်ပါ ဆိုလိုချက်များကို မည်ကဲ့သို့ သဘောပေါက် နားလည်ပါသလဲ။

(၂) လက်တွေ့တွင် စစ်တပ်မှ ဘာတွေ ဆောင်ရွက်နေသလဲ။ (အကောင်း၊ အဆိုး)။

(၃) ဘာကြောင့်စစ်တပ်မှ ယခုလို လုပ်နိုင်နေသလဲ။ (ဤနေရာမှ မထည့်ပဲ နက်ရှိုင်းစွာ ဆွေးနွေးခြင်း

တွင်ထည့်သွင်းရန်)။

(၄) လက်ရှိအတိုင်း ဆက်လက်သွားပါက မည်ကဲ့သို့သော အကျိုးဆက်တွေဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သလဲ။

(အထက်ပါ မေးခွန်း - ၂၊ ၃၊ ၄- တို့အား ပြန်လည်ဆွေးနွေး တင်ပြနိုင်ရန်အတွက် အဖွဲ့များအား စာရွက်

ကြီးတွင် ရေး၍ ပြင်ဆင်ခိုင်းပါ)။

(၅) အုပ်စုများမှ ပြန်လည်တင်ပြ ဆွေးနွေးမှုပြုလုပ်ပါ။

(သဘောတူနိုင်မှု ရှိ၊ မရှိ မေး၍လည်းဆွေးနွေးပွဲကို ပိုမို၍ တက်ကြွအောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်)။

ဗဟုသုတပေးခြင်း (အပိုင်း - ၂)

နအဖမှ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော စစ်တပ်၏ အခန်းကဏ္ဍ၊

- နအဖညီလာခံဦးတည်ချက် (၆)ချက်

၁။ ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး၊

၂။ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး၊

၃။ အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊

၄။ စစ်မှန်သော ပါတီစုံဒီမိုကရေစီစနစ် ထွန်းကားရေး၊

၅။ နိုင်ငံတော်၌ တရားမျှတခြင်း၊ လွတ်လပ်ခြင်းနှင့် ညီမျှခြင်းတည်းဟူသော လောကပါလတရားများ ပိုမိုထွန်းကားရေး၊

၆။ အနာဂတ်နိုင်ငံတော် အမျိုးသားနိုင်ငံရေး ဦးဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍတွင် တပ်မတော်က ပါဝင်ထမ်းဆောင်နိုင်ရေးတို့ဖြစ်ပါသည်။

(မှတ်ချက်။ ။ “အနာဂတ်နိုင်ငံတော်ရဲ့ အမျိုးသားနိုင်ငံရေး ဦးဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍမှာ တပ်မတော်က ပါဝင်ထမ်းဆောင်နိုင်ရေးဆိုတဲ့မူကို အမျိုးသားညီလာခံက ချမှတ်ခဲ့တာမဟုတ်ဘူးဆိုတာကို သတိပြုပါ။ နဝတ/ နအဖရဲ့ အမိန့်အမှတ်-၁၃/၉၂ နဲ့ ၁၉၉၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ (၂) ရက်နေ့မှာ ချမှတ်ခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။

၁။ နိုင်ငံတော်၏ ဦးတည်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခြေခံရမည့်မှုများ -

၆။ (စ) နိုင်ငံတော်၏ အမျိုးသားနိုင်ငံရေး ဦးဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍတွင် တပ်မတော်က ပါဝင်ထမ်းဆောင်နိုင်ရေးတို့ကို အစဉ်တစိုက် ဦးတည်သည်။

၂။ ဥပဒေပြုရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခြေခံရမည့်မှုများ-

(၁၄)။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၊ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်များတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ သတ်မှတ်သည့် ဦးရေအတိုင်း တပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်က အမည်စာရင်းတင်သွင်းသည့် တပ်မတော်သားများပါဝင်သည်။

၃။ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခြေခံရမည့်မှုများ-

၁၇။ (ခ) ပြည်ထောင်စု၊ တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စုနှင့် ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေး တို့တွင် ကာကွယ်ရေး၊ လုံခြုံရေး၊ နယ်စပ်အုပ်ချုပ်ရေး စသည့်တာဝန်များ ထမ်းဆောင်ရန် တပ်မတော်ကာကွယ် ရေး ဦးစီးချုပ်က အမည်စာရင်းတင်သွင်းသည့် တပ်မတော်သားများပါဝင်သည်။

၄။ အရေးပေါ်ကာလနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခြေခံရမည့်မှုများ -

၄၀။ (ဂ) နိုင်ငံတော်၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို ဆူပူသောင်းကျန်းမှု၊ အကြမ်းဖက်မှုစသော အဓမ္မနည်း ဖြင့် ရယူရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခြင်းကြောင့် ပြည်ထောင်စုပြိုကွဲစေမည့် တိုင်းရင်း သား စည်းလုံးညီညွတ်မှု ပြိုကွဲစေမည့် သို့မဟုတ် အချုပ်အခြာအာဏာ လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးစေမည့် အရေးပေါ် အခြေအနေပေါ် ပေါက်လျှင် တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်သည် နိုင်ငံတော်အာဏာကို နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် သတ်မှတ်ပြဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ရယူသုံးစွဲခွင့်ရှိသည်။

နအဖညီလာခံချမှတ်ထားသောမူကြမ်းသည် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စနစ် (Bicameral system)ကို ကျင့်သုံးသည်။

၁။ ပြည်သူ့လွှတ်တော် (အောက်လွှတ်တော်)။

- လူဦးရေအပေါ် အခြေခံသောစနစ် ဖြစ်ပြီး ဦးရေစုစုပေါင်း (၄၄၀)ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းခြင်း။ သို့သော်- ဦးရေ(၃၃၀) ထက်မပိုသော ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရမည်။ (အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ တက်လာသော ကိုယ် စားလှယ်များ) ။

- တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်က ဥပဒေနှင့်အညီ အမည်စာရင်းတင်သွင်းသည့် (၁၁၀)ဦး ထက် မပိုသော တပ်မတော်သား ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ။ (ရွေးကောက်ပွဲဝင်စရာမလို)။

၂။ အမျိုးသားလွှတ်တော်

- အမျိုးသားလွှတ်တော်(အထက်လွှတ်တော်)သည် ပြည်နယ်(သို့)တိုင်းတို့အပေါ် အခြေခံ၍ အမျိုးသား လွှတ်တော်ကို ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ထိုလွှတ်တော်သည် အချိုးညီ(တူ)သောစနစ်ဖြင့် ကျင့်သုံးသည်။ ကိုယ် စားလှယ် စုစုပေါင်း (၂၂၄)ဦးဖြင့်ဖွဲ့စည်းသည်။

- အမျိုးသားလွှတ်တော်၏ သက်တမ်းသည် ပြည်သူ့လွှတ်တော်သက်တမ်းကုန်လျှင် အမျိုးသားလွှတ်တော်၏ သက်တမ်းသည် ကုန်ဆုံးမည်။

- အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်အနေဖြင့် အမည်စာရင်းတင်သွင်းထားသော တပ်မတော်သားများသည် အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ အမျိုးသားလွှတ်တော်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ လွှတ်တော်ကော်မတီ ဖွဲ့စည်းမှုနှင့် ပတ်သတ်၍ ကာကွယ်ရေး၊ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာကိစ္စများနှင့် တပ်မတော်ဆိုင်ရာကိစ္စများနှင့် ပတ်သက် လာလျှင် လွှတ်တော်ကော်မတီဖွဲ့စည်းတဲ့အခါမှာ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ထဲတွင် ရှိနေသော စစ်သားကိုယ်စားလှယ် များကို လွှတ်တော်ကော်မတီဖွဲ့စည်းရမည်။ ကျန်ရှိနေသော အခြားလွှတ်တော်များကို ထိုကော်မတီ၏အဖွဲ့ဝင်ဖြင့် ပါဝင်ခွင့် မရှိနိုင်ပေ။

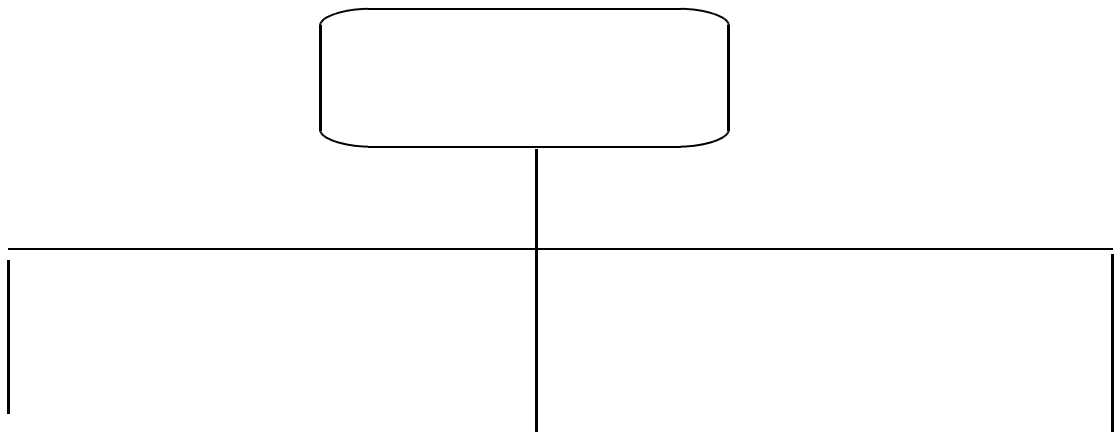
၃။ တိုင်းနှင့် ပြည်နယ်များ၏လွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းခြင်း

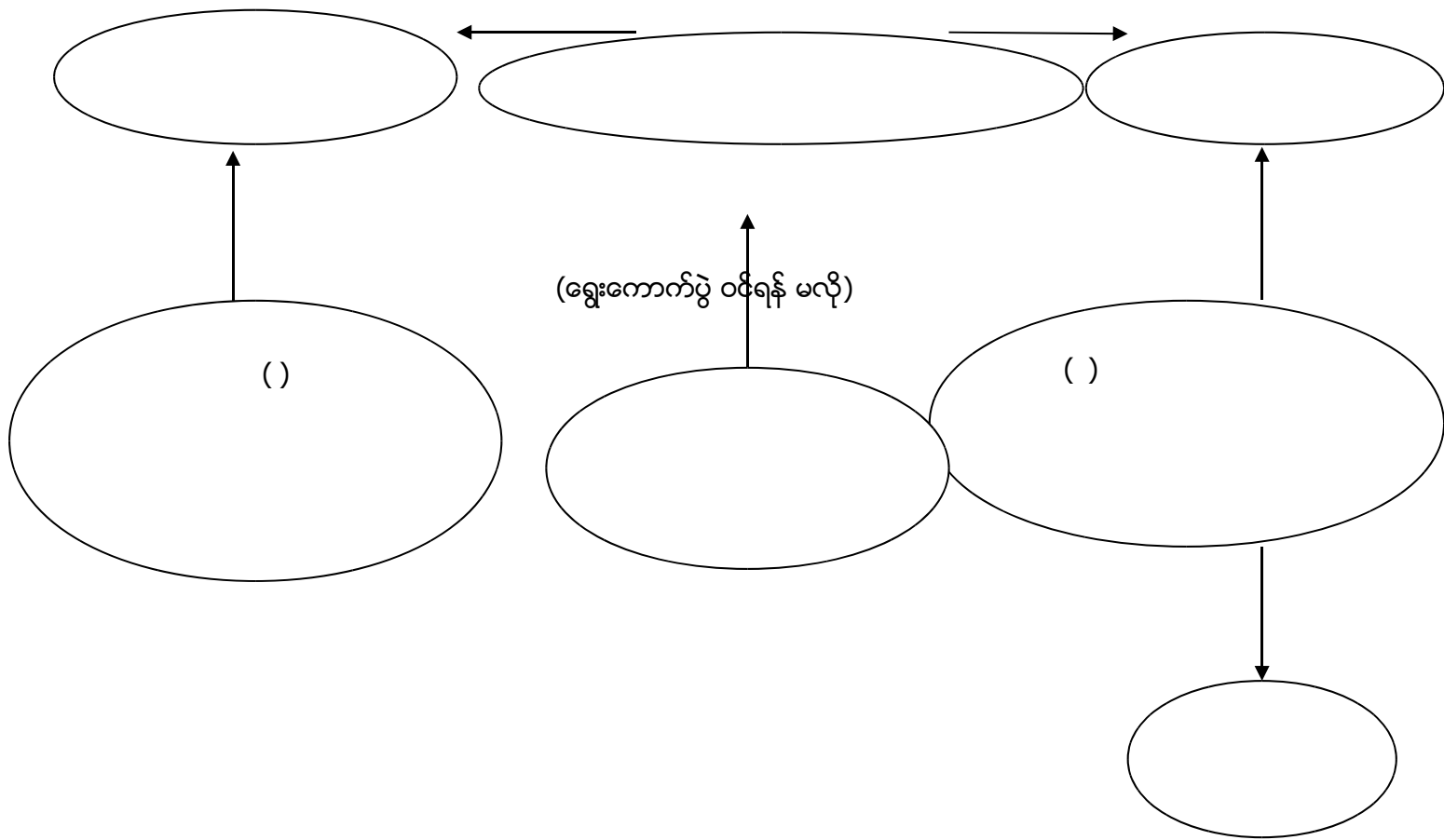
- တိုင်း (သို့)ပြည်နယ်များသည် လွှတ်တော်တစ်ရပ်စနစ်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။

- မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်လျှင် နှစ်ဦးကျစီ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော ကိုယ်စားလှယ်များသည် တိုင်း (သို့) ပြည်နယ်များ လွှတ်တော်များဖြစ်ကြပါသည်။

- တိုင်း (သို့) ပြည်နယ်များထဲမှာ ကိုယ်ပိုင်အုပ်စွင့်ရ စီရင်စုမှအပ ကျန်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများကို လူဦးရေ စုစုပေါင်း (၀.၁) ရှိလျှင် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးဖြင့် စေလွှတ်ခွင့်ရှိသည်။

- တိုင်း (သို့) ပြည်နယ်များ၏ လွှတ်တော်များထဲမှာ သုံးပုံတစ်ပုံ (၁/၃)ဖြင့် တပ်မတော် ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်က ဥပဒေနှင့်အညီ အမည်စာရင်းတင်သွင်းသည့် တပ်မတော်သားများသည် တိုင်း (သို့) ပြည်နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်ကြသည်။

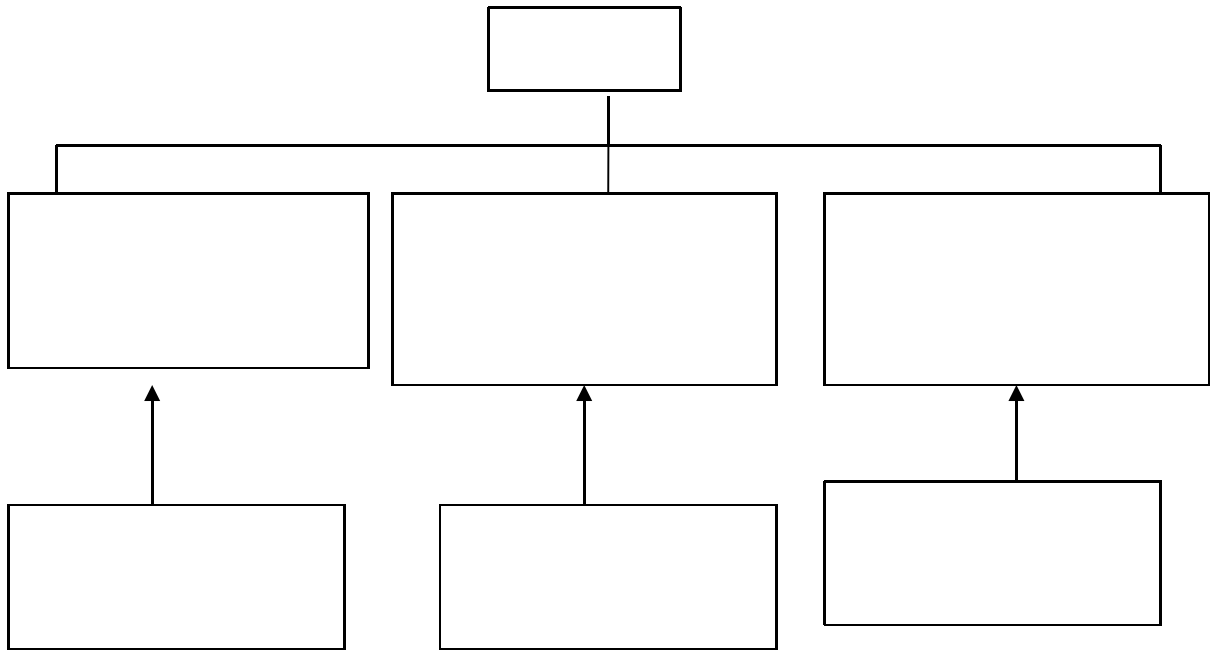
(က) နအဖညီလာခံမူထဲမှာ သမ္မတစနစ်ကို ကျင့်သုံးခြင်း။ သမ္မတရွေးချယ်ပုံစနစ်သည် တိုက်ရိုက် မရွေးချယ်ဘဲ (No Direct Vote)၊ ရွေးကောက်ရေးအစု (Creative Electoral System) အစု(၃)စုရှိသည်။ ၎င်းမှာ—

၁။ အမျိုးသားလွှတ်တော်မှ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ် အစုတစ်စု။

၂။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ် အစုတစ်စု။

၃။ ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်မှ ခန့်အပ်စေလွှတ်ထားသော စစ်ဗိုလ်များ အစုတစ်စု။

သမ္မတရွေးချယ်မှုပုံစံ

ဆွေးနွေးခြင်း

- သင်တန်းသားများအား သမ္မတရွေးချယ်ပုံကို လေ့လာပြီး မိမိအနေဖြင့် ဘယ်လို သုံးသပ်မိသလဲ။
- အုပ်စုငယ်များမှ ပြန်လည်တင်ပြခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း။

နည်းပြမှ ဖြည့်စွက်ပေးရန်

(ခ) သမ္မတသည် လူထုကို တာဝန်မခံတော့ဘဲ လူထု၏ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် မရှိတော့ပေ။

(ဂ) သမ္မတဦးဆောင် အုပ်ချုပ်ပုံစနစ်စစ်စစ်ကို ကျင့်သုံးသော နိုင်ငံများတွင် တရားရုံးချုပ်သည် သမ္မတ၏လုပ်ဆောင်မှုအပေါ် ကြပ်မတ်ရန် အခွင့်အာဏာရှိသော်လည်း “နအဖ”၏ သမ္မတစနစ်တွင် ပြောင်းပြန် ဖြစ်နေခြင်း။

“နအဖ”၏သမ္မတသည် တရားရုံးချုပ်ကို ပြန်လည်ကြီးကြပ်သွားမည်။

(ဃ) သမ္မတရွေးကောက်ပွဲ လုပ်တိုင်းတွင် စစ်ဗိုလ်တစ်ဦးဦးသည် သမ္မတဖြစ်နိုင်ခြေ အမြဲတမ်း ရှိနေ ခြင်း။

(င) စစ်ဗိုလ်သမ္မတသာ အမြဲတမ်း ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိနေကြောင်း၊ သမ္မတမဖြစ်လျှင် ဒုတိယသမ္မတ ဖြစ် သွားမည်။

(စ) ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်နှင့် ဒု-သမ္မတ (နှစ်ဦး) သည် စစ်ဗိုလ်များအနေဖြင့် သမ္မတကို ထိန်းကျောင်း (သွားမည့် အခြေအနေ ဖြစ်သည်။) ခံရမည်။

(ဆ) လွှတ်တော်များထဲတွင် လေးပုံတစ်ပုံ(၁/၄)မှာ စစ်ဗိုလ်များ ဖြစ်နေတော့မည် ဖြစ်သဖြင့် အစု အစည်းဖြင့် အခိုင်အမာ မဲများကို ရနေတော့မည် ဖြစ်သည်။ သမ္မတများက အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို ထင်သလို ကိုင်တွယ် ကျင့်သုံးကြတော့မည့်အပေါ် လွှတ်တော်က လက်ပိုက်ကြည့်နေရုံသာ ရှိတော့မည်။

(ဇ) ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်၏အထက်တွင် သမ္မတသာ ရှိတော့သဖြင့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးသည် ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်၏ အောက်တွင် ရောက်နေတော့သည်။

(ဈ) စစ်ဗိုလ်များကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများတွင် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ခန့်အပ်မည်။

(ည) ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏ဥက္ကဋ္ဌမှာ သမ္မတဖြစ်ပြီး တိုင်းပြည်၏ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုကို ထိန်းချုပ်သွားမည်။

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးများ ခန့်အပ်ခြင်း

နိုင်ငံတော်သမ္မတက ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးများကို ခန့်အပ်နိုင်သည်။

၁။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ထဲကဖြစ်စေ (သို့) ကိုယ်စားလှယ်မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ သတ်မှတ်ထားသော အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်များကို သမ္မတက ရွေးချယ်နိုင်သည်။

၂။ ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်၊ လုံခြုံရေး/ပြည်ထဲရေး၊ နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာနများအတွက် တပ်မတော်က ကာ ကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ထံမှ တပ်မတော်သားများ၏ အမည်စာရင်းကို ရယူသည်။

၃။ ကာကွယ်ရေး၊ လုံခြုံရေး/ပြည်ထဲရေး၊ နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနများမှအပ အခြားဝန်ကြီးဌာနများတွင် တပ်မတော်သားအား ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးလိုလျှင် တပ်မတော်ကာကွယ်ရေး ဦးစီး ချုပ်နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်။
ထိုမှတစ်ဆင့်-----

“ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ အရည်အချင်းများနှင့် မပြည့်စုံကြောင်း အထင်းအရှားမပြနိုင်ပါက ပြည်ထောင် စုလွှတ်တော်သည် နိုင်ငံတော်သမ္မတက အမည်စာရင်းတို့ကို စုစည်း၍ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်း လျက် သဘောတူညီချက် ရယူရမည်။”

၄။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးများသည် နိုင်ငံတော်သမ္မတအား တာဝန်ခံရမည်။

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးတစ်ဦးဦးအပေါ် စွပ်စွဲပြစ်တင်ခြင်း

၁။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး တစ်ဦးဦးအား နိုင်ငံတော်၏ကျေးဇူးသစ္စာကို ဖောက်ဖျက်လျှင် သမ္မတက ထိုပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအား စွပ်စွဲနိုင်သည်။

၂။ တပ်မတော်သား မဟုတ်သော ဝန်ကြီးများကို ပေးထားသောတာဝန်များကို မကျေပွန်လျှင် သမ္မတ ကိုယ်တိုင်က ထိုဝန်ကြီးအား တာဝန်ရုပ်သိမ်းနိုင်သည်။ သို့သော်- ထိုဝန်ကြီးနှင့် ဒု-သမ္မတအား တပ်မတော်သား များဖြစ်လျှင် သမ္မတသည် တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၃။ ကာကွယ်ရေး၊ လုံခြုံရေး/ပြည်ထဲရေးနှင့် နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနများအတွက် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးများနှင့် ဒု-ဝန်ကြီးများအဖြစ် ခန့်အပ်ထားခြင်းခံရသော တပ်မတော်သားများသည် တပ်မတော်မှ အငြိမ်းစား ယူရန် (သို့) နှုတ်ထွက်ရန် မလို။

အခန်း(၇)

တပ်မတော်

၂။ တပ်မတော်သည် နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် အဓိက တာဝန်ရှိ သည်။

၃။ ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး၊ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေးနှင့် အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင် မြဲရေးတို့ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် တပ်မတော်တွင် အဓိကတာဝန်ရှိသည်။

၆။ နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း အားလုံးသည် တပ်မတော်၏ ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင် ရှိရမည်။

၈။ တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်၏ အဆင့်သတ်မှတ်ရာတွင် မှီငြမ်းပြုနိုင်ရေးအတွက် တပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ကို ဒုတိယသမ္မတ အဆင့်သတ်မှတ်သည်။

၉။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် အမျိုးသားကာကွယ်ရေးနှင့်လုံခြုံရေးကောင်စီ၏ အဆိုပြုထောက်ခံချက်ဖြင့် တပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ကို ခန့်အပ် တာဝန်ပေးရမည်။

၁၀။ တပ်မတော်သည် တပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စအားလုံးကို လွတ်လပ်စွာ စီမံခန့်ခွဲ
စီရင်ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

၁၁။ တပ်မတော်သားများအတွက် စစ်ဘက်တရားစီရင်ရာတွင် အဖွဲ့ဖြင့်ဖြစ်စေ၊
တဦးတည်းဖြစ်စေ၊ ဥပ ဒေနှင့် အညီစီရင်နိုင်သည်။

အမျိုးသားကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးကောင်စီ

National Defence and Security Council

ပုဒ်မ (၂၀၁) အမျိုးသားကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးကောင်စီကို အောက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့်
ဖွဲ့စည်းထား သည်။

(၁) နိုင်ငံတော်သမ္မတ၊

(၂) ဒုတိယ သမ္မတ၊

(၃) ဒုတိယ သမ္မတ၊

(၄) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၊

(၅) အမျိုးသားလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၊

(၆) တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်၊

(၇) ဒုတိယ တပ်မတော်ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်၊

(၈) ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး - ပုဒ်မ(၂၃၂)အရ ဤဝန်ကြီးဌာနကို စစ်တပ်မှ
တာဝန်ယူမည် ဖြစ်သည်။

(၉) နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး၊

(၁၀) ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး - ပုဒ်မ(၂၃၂)အရ ဤဝန်ကြီးဌာနကို စစ်တပ်မှ
တာဝန်ယူမည် ဖြစ်သည်။

(၁၁) နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး-ပုဒ်မ(၂၃၂)အရ ဤဝန်ကြီးဌာနကို စစ်တပ်က
တာဝန်ယူမည် ဖြစ်သည်။

- အမျိုးသားကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးကော်စီတွင် အဖွဲ့ဝင် (၁၁) ဦးရှိရာ စစ်တပ်မှ (၆) ဦး ယူထား သဖြင့် အမြဲတမ်းစစ်တပ်မှ ဆောင်ရွက်လိုသောကိစ္စများကို လွှမ်းမိုး ဆောင်ရွက်သွားနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

- နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် အမျိုးသားကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးကောင်စီနှင့် ညှိနှိုင်းပြီး ဥပဒေကဲ့သို့ အာဏာတည်သည့် အမိန့်ထုတ်ပြန်၍ အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာနိုင်သည်။ (ပုဒ်မ - ၄၁၀)။

- နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် အမျိုးသားကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးကောင်စီနှင့် ညှိနှိုင်းရာတွင် အဖွဲ့ဝင်များ စုံညီစွာ တက်ရောက်ခြင်းမရှိပါက အဖွဲ့ဝင်များဖြစ်သော တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်၊ ဒုတိယ တပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်၊ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီးတို့နှင့် ညှိနှိုင်းပြီး အရေး ပေါ်အခြေအနေကို အချိန်မှီ ထုတ်ပြန်ကြေညာနိုင်သည် (ပုဒ်မ - ၄၁၂-ခ)။

- စစ်တပ်မှ အာဏာသိမ်းထားပြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်ကာလအတွင်း စစ်တပ်နှင့် အရပ်ဖက်အားလုံးမှ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်ကိစ္စများကို ပြန်လည်တရားစွဲဆိုခွင့် မရှိစေရ။ (ပုဒ်မ - ၄၃၂)။

နက်ရှိုင်းစွာဆွေးနွေးခြင်း

(၁) စစ်တပ်၏အခန်းကဏ္ဍကို အထက်ပါအတိုင်း ရယူထားသော ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အား ဘယ်လိုထင်မြင်သလဲ။

(၂) ဘာကြောင့်စစ်တပ်မှ ယခုလို လုပ်နိုင်နေသလဲ။

(၃) ထိုကဲ့သို့သွားပါက လူထုနှင့် စစ်တပ်အတွင်း ဘာတွေဖြစ်လာနိုင်လဲ။

နိဂုံးချုပ်ခြင်း

- အနာဂတ်တိုင်းပြည်မှာ ဘာတွေဖြစ်လာနိုင်လဲ။

ဖတ်ရှုလေ့လာရန်

- ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ လမ်းညွှန်ချက်နှင့် အဆိုအမိန့်၊
- ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ အဆိုအမိန့်၊
- စီအာပီပီ၏ သဘောထား၊
- အဲန်အယ်ဒီ၏ သဘောထား၊
- ၁၉၄၇ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှပြဌာန်းချက်၊
- အတိုက်အခံများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှ ပြဌာန်းချက်၊

ရက်စွဲ။ ။ ဇေဇော်ဝါရီလ ၈၊ ၂၀၁၈

သင်တန်းဆရာ။ ။ မနီလာသိန်း (IRC)၊

မိတ်ဆက်ခြင်း။

သင်တန်းဆရာနှင့် တက်ရောက်လာသော သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားများအကြား အပြန်အလှန် မိတ်ဆက်ခြင်းကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ရှေးဦးစွာ သင်တန်းပြဆရာမက မိမိလက်တွင် မမြင်အောင်ထည့်ထားသည့် အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားဆရာ၊ ဆရာမများအား ခန့်မှန်းခိုင်းခြင်းနှင့် မှန်းဆချက် မှန်၊ မမှန်ဆိုသည်ကို သင်တန်းဆရာမက ဟုတ်၊ မဟုတ်အားဖြင့် ပြောဆိုကာ အုပ်စုခွဲခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထို့နောက် Social Research နှင့် ပတ်သက်၍ မိမိတို့၏ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသည့် အကြောင်းအရာဖြစ်သည်ကို လွယ်ကူသော ဥပမာဖြင့် ရှင်းလင်းပြခဲ့ပါသည်။

ဥပမာ-

ဈေးဝယ်ခြင်း၊

နေ့စဉ်လူမှုဘဝ၌ ဈေးဝယ်ခြင်းကိစ္စရပ်များတွင်ပင် ဆန်းစစ်မှု၊ သုံးသပ်အကဲဖြတ်မှုမှာ ထုံးစံကျကိစ္စရပ် တခုအနေနဲ့ ဖြစ်သည်ကို Social Research နှင့် တွဲစပ်ရှင်းလင်းပြခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် Questioning Skills နှင့်ပတ်သက်၍ အုပ်စု (၃)စုခွဲကာ လေ့ကျင့်ခဲ့သည်။ အကြောင်းအရာ မှာ သတ်မှတ်ချက်မရှိဘဲ ကြိုက်နှစ်သက်ရာအလိုက် မေးခွန်းများဖြစ်၍ အနည်းဆုံး အရေအတွက်မှာ (၂)ခု ဖြစ်ပါသည်။ သတ်မှတ်ချိန်အဖြစ် (၁၀)မိနစ် သတ်မှတ်၍ ရရှိလာသည့်အချက်အလက်များကို ပြန်လည်တင် ပြရမည် ဖြစ်သည်။

ပြန်လည်၍ တင်ပြဆွေးနွေးခြင်း။

သတ်မှတ်ချိန် ပြီးသည့်နောက် သင်တန်းဆရာက ဦးဆောင်၍ အောက်ပါအတိုင်း မေးခွန်းမေးရာတွင် မေးခွန်းမေးသူအနေဖြင့် ခံစားခဲ့ရသည့်အချက်များ၊ လိုအပ်သည်များ၊ လက်တွေ့အနေအထားတွင် ဖြစ်လေ့ ဖြစ်ထ ရှိသည်များနှင့် ရှောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်များကို အောက်ပါအတိုင်း စာရွက်ပေါ်တွင် ချရေးကာ ဆွေးနွေးခဲ့ပါ သည်။

ကိုယ်မေးတာကို ကောင်းမွန်စွာ ဖြေကြားသည့်အတွက် ပျော်တယ်။

သိချင်တာ သိရလို့ ပျော်တယ်။

ကိုယ်မေးတာကို မဖြေမှာကို စိုးရိမ်တယ်။

ကိုယ်မေးတဲ့လူက မဖြေဘဲ တခြားဝင်ရောက်ဖြေဆိုနေတဲ့အတွက် စိတ်ပျက်တယ်။

မေးရင်းနဲ့ ကိုယ်မေးချင်တဲ့ မေးခွန်းတွေ ပျောက်သွားတယ်။

မေးခွန်းအကန့်အသတ်ရှိတယ်။

မေးခွန်းများကို လွယ်ရာကနေ ခက်တဲ့အပိုင်းအထိ စီစဉ်ရတာ မလွယ်ဘူး။

သက်တောင့်သက်သာ မရှိဘူး။

အဟန့်အတား ဖြစ်နေတယ်လို့ ခံစားရရင် မေးရတာ မကောင်းဘူး။

မေးခွန်းကို ဆီလျော်အောင် ပြန်လည်ကာ ပြင်ဆင်ဖို့လိုတယ်။

ချဉ်းကပ်ဖို့လိုမယ်အရာများကို ရှာဖို့လိုတယ်။

ဘူးခံကာ အမြဲငြင်းနေတဲ့သူများ၊

မသိလိုက် မသိဘာသာအနေအထားမျိုးဖြင့် မေးမြန်းခြင်းမျိုး။ (the ethic of researcher)

တို့နောက် မေးခွန်းမေးနေစဉ်အတောအတွင်း မေးခွန်းမေးသူ လူမှုရေးသုတေသနသမား
တယောက်

အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်သင့်သည်များကို အောက်ပါအတိုင်း စာရွက်ပေါ်တွင် ချရေးကာ
အားလုံးပါဝင်ဆွေးနွေး ခဲ့ပါသည်။

ပထမဦးဆုံး ယုံကြည်မှုကို တည်ဆောက်ရမယ်။

သူ့ရောကိုယ်ရော အဆင်ပြေစေနိုင်မည့် မေးခွန်းမျိုးနဲ့ စသင့်တယ်။

အမေးခံရသူ၏ ဆန္ဒပါဝင်မှုကို ရရှိအောင် ကြိုးစားသင့်တယ်။

အမေးရခက်မဲ့သူအတွက် ထိုသူနှင့် အထူးကျွမ်းဝင်သူမှတစ်ဆင့် ဝင်ကာ မေးမြန်းခြင်းဖြင့်
ကြိုး စားသင့်တယ်။

ချဉ်းကပ်ဘို့လွယ်မယ့်သူကို ရွေးချယ်သင့်တယ်။

အရမ်းအကဲဆတ်တဲ့မေးခွန်းများကို မေးရာတွင် လက်ခံနိုင်သော စကားလုံးများဖြင့်
အသုံးပြုဘို့ လိုအပ်တယ်။

မေးတာက တယောက်၊ ဖြေတာက တယောက်ဖြစ်နေသည့်အခါမျိုးနဲ့ မေးသမျှကို
ဒိုင်ခံပြောနေသည့် သူပါရှိပါက ပါးနပ်စွာကိုင်တွယ်တတ်ဘို့ လိုအပ်တယ်။ ဥပမာ- လူခွဲပြီး
မေးတာမျိုး၊ အားလုံးပါဝင်ဖြေဆိုခွင့် ရအောင် လုပ်ဆောင်ပေးတာမျိုး စသည်များ လိုအပ်တယ်။

မျက်လုံးချင်းဆိုင်၊ မျက်နှာချင်းဆိုင် မေးဘို့ လိုအပ်တယ်။

တယောက်တည်းသွားပြီး မေးခွန်းမေးတာမျိုးကို ရှောင်ကြဉ်သင့်တယ်။

တယောက်ကမေး၊ ကျန်တဲ့ လူနှစ်ယောက်လောက် လိုက်လံမှတ်သားပေးတာမျိုးကို
လိုအပ်တယ်။

မမေးခင် မေးမည့်မေးခွန်းများကို မှတ်မိနေအောင် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားသင့်တယ်။

ကိုယ်မေးမည့်မေးခွန်းများကို စာရွက်ပေါ်မှာ ရေးထားတာမျိုး လုပ်ထားသင့်တယ်။

မေးခွန်းများကို ပြင်ဆင်သည့်အခါတွင် Sensitive ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသည့် မေးခွန်းများကို
သတိပြုကာ ရွေးချယ်စဉ်းစားသင့်တယ်။

ဆူညံသည့်ပတ်ဝန်းကျင်မျိုးတွင် သင့်တော်သည့်နေရာကို ကြိုတင်လေ့လာထားပြီး
ပြင်ဆင်သင့်တယ်။

မသိလိုက်မသိဘာသာမေးပြီးမှ ရလာတဲ့မေးခွန်းမျိုးကို Social Researcher
တယောက်အနေနဲ့ ကျင့်ဝတ်အနေအထားအရ ရှောင်ကြဉ်သင့်တယ်။

တို့နောက် မေးခွန်းမေးရာတွင် မေးခွန်းအမေးခံရသူအနေဖြင့် ခံစားခဲ့ရသည့်အချက်များ၊
လိုအပ်သည် များ၊ လက်တွေ့အနေအထားတွင် ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထ ရှိသည်များ နှင့် ရှောင်ရန်၊
ရှောင်ရန်များကို အောက်ပါအတိုင်း စာရွက်ပေါ်တွင် ချရေးကာ ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

မေးတဲ့မေးခွန်းက ရှည်လွန်းတယ်။

မရှင်းလင်းဘူး။

မေးခွန်းက ရှည်လွန်းတယ်။

မပြောချင်ဘူး

လူရှေ့မှာ မပြောချင်ဘူး။

ကိုယ့်အကျိုးစီးပွားကို ပျက်ပြားစေမယ့်မေးခွန်းများကို မဖြေချင်ဘူး။

အပိတ်မေးခွန်းများကို မေးသည့်အတွက် မဖြေချင်တော့ဘူး။ စိတ်ပျက်တယ်။

အတင်းအကြပ်ပုံစံမျိုးနဲ့ မေးတာကို စိတ်မသက်မသာဖြစ်မိတယ်။

မျက်နှာအနေအထားကို သတိထားသင့်တယ်။

မဟပ်စပ်တဲ့အကြောင်းအရာကို မေးခြင်းမျိုးကို ရှောင်ကြဉ်သင့်တယ်။

ကိုယ်အနေနဲ့ အကျွမ်းမဝင်တဲ့ မသိတဲ့အကြောင်းအရာကို ရှောင်ကြဉ်သင့်တယ်။

ထပ်ခါတလဲလဲမေးခြင်းမျိုးကို ရှောင်ကြဉ်သင့်တယ်။

မေးခွန်းတခုနဲ့တခု မဆက်စပ်တာမျိုးကို ရှောင်ကြဉ်သင့်တယ်။

အစ်အောင့်မေးတာမျိုး ရှောင်ကြဉ်သင့်တယ်။

ကြိုတင်ခန့်မှန်းမှုမျိုးကို ရှောင်ကြဉ်သင့်တယ်။

ကြိုတင်ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးတာမျိုးကို ရှောင်ကြဉ်သင့်တယ်။

ကိုယ်ထက်သာတဲ့အနေအထားမျိုး၊ ကိုယ့်ထက် အရှိန်အဝါ နားလည်မှုသာတဲ့ သူမျိုးနဲ့
လုပ်တဲ့ Key Informant Interview ပုံစံမျိုးမှာ လေးစားမှုကို ပြသင့်တယ်။

မေးတဲ့သူနဲ့ အမေးခံရသူအကြား ပါဝါအရှိန်အဝါကွာဟမှုကို နည်းအောင် ကြိုးစားသင့်တယ်။

မေးခွန်းမေးတဲ့သူအနေနဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်မပြီးခင်အတွင်း အရမ်းကိုယ်ချင်းစာတဲ့ပုံစံမျိုး၊ သနားတဲ့ပုံစံမျိုးကို မလုပ်သင့်ဘူး။

နားထောင်မှုအရည်အသွေးကို အားကောင်းအောင် လေ့ကျင့်ထားသင့်တယ်။

အထက်ပါအချက်များကို စုပေါင်းဆွေးနွေးပြီးသည့်နောက် တက်ရောက်လာကြသည့် သင်တန်းသား၊သူ ဆရာ၊ ဆရာမများက မိမိတို့လက်တွေ့ လေ့ကျင့်ထားသောအကြောင်းအရာများကို အဖွဲ့တခုချင်းစီအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်များက တင်ပြဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

တင်ပြသည့်အဖွဲ့အမည်နှင့် ကိုယ်စားလှယ်များ၊

၁။ No Group - ကိုယ်စားလှယ် မမြတ်နိုးဖြူ။

၂။ Colorful Group - ကိုယ်စားလှယ် မပန်စွန်၊

၃။ Four and One - ကိုယ်စားလှယ် မဆိုင်းမိုင်နှင့် ကိုအောင်ဇော်ထွေး၊

ထို့နောက် အထက်ပါ တင်ပြချက်များအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ လက်တွေ့ဘဝတွင် ကြုံရနိုင်သည့် အနေအထားများကို နှိုင်းယှဉ်ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။ Input အဖြစ် Data Collection ကို power point ဖြင့် တင်ပြသွားခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ Presentation ကို နောက်ပိုင်းသီးသန့် တင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

နေ့လည်ပိုင်းအစီအစဉ်၊

မနက်ပိုင်းတွင် အထက်ပါအကြောင်းအရာများကို ဆွေးနွေးပြီးသည့်နောက် လက်တွေ့အင်တာဗျူးမှု အစီအစဉ်ကို အုပ်စု သုံးစုခွဲ၍ အောက်ပါအတိုင်း အကြောင်းအရာအလိုက် လက်တွေ့လေ့ကျင့်ခဲ့ပါသည်။

အင်တာဗျူးမည့် အဖွဲ့များ။

၁။ Colorful Group

၂။ No Group

၃။ Four and One Group

အင်တာဗျူးခံမည့်ပုဂ္ဂိုလ်။ ။ ဆရာဦးအောင်မျိုးမင်း၊

အင်တာဗျူးမည့် ခေါင်းစဉ်များ။ ။ (၁) ဆရာဦးအောင်မျိုးမင်း၏
နိုင်ငံရေးနောက်ခံဘဝ၊

(၂) လူမှုရေးနောက်ခံဘဝ၊

(၃) လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ

တက်ကြွလှုပ်ရှားသူဘဝ

အင်တာဗျူးအတွက် မေးခွန်းပြင်ဆင်ချိန်။ ။ (၁၅) မိနစ်၊

မေးခွန်းမေးရန် သတ်မှတ်ချိန်။ ။ (၁၀)မိနစ်၊

မေးခွန်းမမေးခင် ကြိုတင်နှုတ်ဆက်စကားပြောချိန်။ ။ (၂) မိနစ်၊

အင်တာဗျူးနှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းခံသူ ဆရာဦးအောင်မျိုးမင်းအနေဖြင့်
မေးမြန်းခဲ့သည့်အုပ်စုများ၏ အားသာချက်၊ အားနည်းချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း
သုံးသပ်ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

သုံးဖွဲ့စလုံးကောင်းတယ်။ မိတ်ဆက်ခြင်း၊ စကားပလ္လင်ခံခြင်း၊ အမေးခံရသူအနေဖြင့်
ပိုမိုသက်တောင့်သက်သာ ဖြစ်အောင် မေးနိုင်စွမ်းတယ်။

ဒုတိယအဖွဲ့အနေဖြင့် ပိုမိုပြီးတော့ စနစ်ကျတယ်။ တချို့တွေကို မေးမြန်းသူကို
တည့်မတ်ပေးပြီး မေးမြန်လမ်းညွှန်ပေးနိုင်စွမ်း ရှိခဲ့တယ်။

တတိယအဖွဲ့အနေဖြင့် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုနဲ့ မေးတဲ့နေရာမှာ အရမ်းကျယ်ပြန့်လွန်းတဲ့
မေးခွန်းမျိုးကို မေးမြန်းခဲ့တဲ့အတွက် အဖြေရခက်စေတာမျိုး ရှိတယ်။ ဒီအားနည်းချက်ကို
ပြင်သင့်တယ်။

သုံးဖွဲ့စလုံးအတွက် မေးနေကျစကားဖြစ်တဲ့ ဘာမှာချင်လဲဆိုတဲ့မေးခွန်းနဲ့ပတ်သက်လို့
ကိုယ့်ရဲ့မေးခွန်းနယ်ပယ်ကို အတတ်နိုင်ဆုံး အကျဉ်းချုံးပြီး မေးသင့်တယ်။ သို့မဟုတ်က
ဘာကို ပြောစေချင်မှန်း မသိတဲ့အတွက် အဖြေရခက်စေတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့
ဘာမှာချင်လဲဆိုတဲ့အချက်မှာ ပြောချင်စရာ စကားတွေက အများကြီးလေ။ ဒီတော့
မေးတဲ့သူအနေနဲ့ ဘာအတွက် ဘာကို မှာစေချင်တာလဲ ဆိုပြီး ကန့်သတ်မှုကို ပေးပြီး
မေးသင့်တယ်။ ဒါမှ လိုချင်တဲ့အချက်ကို ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

တတိယအဖွဲ့မှာ တခါတလေ မေးခွန်းမေးရင်း တခြားတယောက်ကို လွှဲချတာမျိုးတွေ ရှိပေမယ့် လေ့ကျင့်ကာလဖြစ်တဲ့အတွက် အတတ်နိုင်ဆုံး မေးမြန်းသွားတာ ကောင်းပါတယ်။

ထို့နောက် အင်တာဗျူးနှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းသူများအနေနဲ့ မည်သို့ခံစားခဲ့ရသည်ကို သင်တန်း သားများက အောက်ပါအတိုင်း ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။ (သင်တန်းသား)

နောက်မှ မေးရတဲ့အတွက်ကြောင့် ဆရာစကားကို ပြန်သုံးသပ်ပြီး မေးမြန်းရတဲ့အတွက် သက် တောင့်သက်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ့်မေးမည့် မေးခွန်းနဲ့ ပတ်သက်လို့လည်း ယုံကြည်မှုတွေ ရှိတယ်။ အရင်မေးခွန်းတွေနဲ့ ဆရာဖြေဆိုခဲ့တဲ့အချက်တွေကို သုံးသပ်ပြီး အဆင်ပြေအောင် မေးနိုင်ခဲ့တယ်။

ဘာသာစကား၊ အသုံးအနှုန်းရွေးချယ်မှုမှာ အခက်အခဲရှိတယ်။ ကိုယ်လိုချင်တဲ့အချက်တွေကို နားလည်နိုင်မလား၊ နားမလည်နိုင်ဘူးလား ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ စိုးရိမ်မှုတွေ ရှိတယ်။

ကိုယ့်ဆရာအကြောင်းကို သိပြီးသားဖြစ်တဲ့အတွက် ကိုယ့်မေးမယ့်အကြောင်းကို ဆရာသိပြီးသား ဖြစ်နေမှာ ဖြစ်တာကြောင့် ကိုယ့်မေးမယ့်အကြောင်းအရာကို နားလည်၊ မလည်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ သိပ်ပြီးတော့ မစိုးရိမ်ဘူး။ ကိုယ်မေးတာ အဆင်မပြေရင်တောင် ကိုယ့်ဆရာမို့ ကိုယ်ဘာမေးချင်သလဲဆိုတာ ဆရာတယောက်အနေနဲ့ သိပြီးသား ပြဿနာတစ်ခုတရာ မရှိဘဲ ဆရာဖာသာ ဖြည့်စွက်ပြီး ဖြေကြားသွားနိုင်မှာ ဖြစ်တယ်။ သို့သော် တကယ့်လက်တွေ့အနေအထားမှာ ဒီလိုမျိုး ချက်ချင်းနားလည်တာမျိုး ရှိနိုင်မယ်မထင်ဘူး။

မေးခွန်းတွေ တခုနဲ့တခုအကြား ဆက်စပ်မှုမရှိမှာကို စိုးရိမ်တယ်။

တခါတရံ ကိုယ်သွားမေးလိုက်တဲ့သူက ကိုယ်ထက်ပိုသိနေတဲ့သူဖြစ်တဲ့အတွက် ကိုယ်က ပြန်ပြီး သင်ယူခဲ့ရတာမျိုး၊ နားထောင်ခဲ့ရတာမျိုးလည်း ရှိတယ်။

ရင်းနှီးမှုတည်ဆောက်တဲ့နေရာနဲ့ ကျယ်ပြန့်လွန်းတဲ့ မေးခွန်းမျိုးကို စတင်မေးမြန်းတာမျိုးမှာ အစကောင်းဘို့ဆိုတာ အင်မတန်အရေးကြီးတယ်။

ကိုယ်မေးတဲ့သူက အပြောကောင်းလွန်းတော့ သူ့ရဲ့စကားနောက်ကို လိုက်ပါ မျောသွားတာမျိုး ဖြစ်ခဲ့တယ်။

ဖြေဆိုနေသူရဲ့စကားတွေကို လိုက်ပါမှတ်သားတဲ့နေရာမှာ အဓိကကျတဲ့စကားလုံးတွေကို လိုက်ပါ မှတ်သားထားသင့်တယ်။

ဖြေဆိုနေသူရဲ့ အမူအယာအနေအထားနဲ့ စိတ်ခံစားမှုအကြား ဆက်စပ်နေမှုများကိုလည်း သတိထားဘို့ လိုအပ်တယ်။

Four and One Group မှ No Group ၏ မေးမြန်းမှုအပေါ် ဆရာဦးအောင်မျိုးမင်းက မည်ကဲ့သို့ ပြန်လည်ဖြေဆိုသွားခဲ့သည် ဆိုသည်ကို အဖွဲ့ကိုယ်စားလှယ်မှ သုံးသပ်တင်ပြချက်၊

No Group ၏ မေးမြန်းမှုအပေါ် ဆရာဦးအောင်မျိုးမင်းက အောက်ပါအချက်များကို ဖြေဆိုသွားခဲ့သည်ဟု တင်ပြသွားခဲ့ပါသည်။

အချစ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ပန်းပွင့်ဥပမာ၊

အိမ်ထောင်ရေးနဲ့ ပရောဂျက်ဥပမာ၊

ရင်သွေးအပေါ်မှာ ထားရှိတဲ့ သဘောထား၊

အလုပ်နဲ့ အိမ်ထောင်ရေး၊ အချစ်ရေးအကြား ဆက်စပ်လုပ်ဆောင်မှု၊

လူ့အခွင့်အရေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူဘဝနဲ့ စစ်ဖက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် မတူညီသော အခက်အခဲများ။

No Group ၏ မေးခွန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အခြားသူများ၏ သုံးသပ်ချက်များ

အချစ်ရေးနှင့် အိမ်ထောင်ရေးအကြောင်းကိုသာ အဓိက မေးမြန်းထားခဲ့တယ်။

နောက်ပိုင်းမေးခွန်းတွေမှာ လူမှုရေးဆိုင်ရာကနေ နည်းနည်းလမ်းကြောင်း ပြောင်းသွားတယ်လို့ ခံစားရတယ်။

လူမှုရေးမေးခွန်းတွေကို နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာနဲ့ ပိုမိုပြီးတော့ ပတ်သက်မှုရှိတယ်လို့ ခံစားရတယ်။

သာရေးနာရေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းများကို ပိုမိုမေးသင့်တယ်။

ဝါသနာအရ လုပ်ဆောင်မှုတွေကို ပိုမိုပြီးတော့ မေးမြန်းသင့်တယ်။

အိမ်ထောင်ရေးကို မေးတဲ့နေရာမှာလည်း ထိထိရောက်ရောက် မေးနိုင်မှာ အားနည်းတာကို တွေ့ရတယ်။

တချို့မေးခွန်းတွေက ခုန်ကျော်သွားတာမျိုးတွေရတယ်။ ဥပမာ- ဆရာမှာ ကလေးရှိတယ်ဆိုတာကို ကြားတယ်လို့ စကားမခံဘဲ ကလေးအကြောင်းကို တိုက်ရိုက်မေးတာမျိုး။

Sensitive ဖြစ်တဲ့မေးခွန်းမျိုးကို မေးတဲ့အခါမှာ မေးခွန်းကို တိုက်ရိုက်မမေးခင်
ခြေဆင်းသဘောမျိုး ဖြစ်တဲ့ မေးခွန်းမျိုးကို အရင်မေးမြန်းသင့်တယ်။

မှတ်ချက်။ ။အဆိုပါ No Group ၏ အင်တာဗျူးမေးခွန်းများနှင့် ပတ်သက်၍
ဆရာဦးအောင်

မျိုးမင်းမှ ဖြည့်စွက်ဆွေးနွေးချက်၊

အထက်ပါ အဖွဲ့ရဲ့ မေးမြန်းချက်နဲ့ ပတ်သက်လို့ စစ်ချင်း အချစ်ကို ဘယ်လိုအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသလဲ
ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့မေးခွန်းမျိုးဟာ အင်မတန်မှ အခက်အခဲ ဖြစ်သွားစေခဲ့တယ်။
အဖြေရခက်တဲ့အတွက် စိတ်ထဲမှာ ပေါ်လာတာကို ဖြေလိုက်မိတယ်။

No Group မှ Colorful Group ၏ မေးမြန်းမှုအပေါ် ဆရာဦးအောင်မျိုးမင်းက မည်ကဲ့သို့
ပြန်လည်ဖြေဆိုသွားခဲ့သည် ဆိုသည်ကို အဖွဲ့ကိုယ်စားလှယ်မှ သုံးသပ်တင်ပြချက်၊

No Group မှ Colorful Group ၏ မေးမြန်းမှုအပေါ် ဆရာဦးအောင်မျိုးမင်းက မည်ကဲ့သို့
ပြန်လည်ဖြေဆိုသွားခဲ့သည် ဆိုသည်ကို အဖွဲ့ကိုယ်စားလှယ်မှ အောက်ပါအတိုင်း ပြန်လည်ကာ
ရင်းတို့၏ မှတ်တမ်းတင်မှုများကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။

ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုတွင် ပထမဦးဆုံး ပါဝင်လာခဲ့သည့် နောက်ခံအကြောင်းရင်း၊

မော်လမြိုင်ဒေသ စည်းရုံးရေး လုပ်ဆောင်မှု၊

၈၈ ကာလ မော်လမြိုင်ဒေသရှိ လူထုများ၏ နိုင်ငံရေး အသိ၊

၈၈ ကာလ နိုင်ငံရေးတရားပွဲများတွင် အဓိက ပြောဟောခဲ့သည်မှာ အစိုးရကို
မကျေနပ်တာကိုသာ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း၊

ဒီမိုကရေစီ၊ လူ့အခွင့်အရေးဆိုသည်မှာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မရှိသေးကြောင်း၊

တော်ခို၍ တော်လှန်ရေးနယ်ကို ရောက်လာမှု၊

နိုင်ငံရပ်ခြားတွင် ပညာသင်ကြားပြီးနောက် ပြန်လည်၍ တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းများကို
လုပ်ဆောင်ခဲ့မှု၊

ကျောင်းသားတပ်မတော်မှ ထွက်ခြင်းရဲ့နောက်ခံအကြောင်းရင်း၊

အထက်ပါ အကြောင်းရင်းကို Report မှာ ထည့်သုံးသုံးဘို့ တားမြစ်ခဲ့ပုံ၊

မြန်မာပြည်အနှံ့အပြားနှင့် လုပ်ဆောင်သည့်ရန် အရေးကြီးလုပ်ဆောင်သည့်ရန်
လိုအပ်နေသေးသော အချက်များအကြောင်း၊

စုပေါင်းလုပ်ဆောင်သည့်ရန် အင်မတန်မှ လိုအပ်နေသေးတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း၊

Colorful Group ၏ မေးခွန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အခြားသူများ၏ သုံးသပ်ချက်များ၊

အထက်ပါအုပ်စုအနေဖြင့် အင်တာဗျူးခံသူ ဆရာဦးအောင်မျိုးမင်း၏
ပြောဆိုမှုအောက်တွင် သုံးခါ လောက် မေးခွန်းမေးရာတွင် လည်နေကြောင်း၊

**Colorful Group မှ Four and One Group ၏ မေးမြန်းမှုအပေါ် ဆရာဦးအောင်မျိုးမင်းက
မည်ကဲ့သို့ ပြန်လည်ဖြေဆိုသွားခဲ့သည် ဆိုသည်ကို အဖွဲ့ကိုယ်စားလှယ်မှ သုံးသပ်တင်ပြချက်၊**

Colorful Group မှ Four and One Group ၏ မေးမြန်းမှုအပေါ် ဆရာဦးအောင်မျိုးမင်းက
မည်ကဲ့သို့ ပြန်လည်ဖြေဆိုသွားခဲ့သည် ဆိုသည်ကို အဖွဲ့ကိုယ်စားလှယ်မှ အောက်ပါအတိုင်း
၎င်းတို့၏ မှတ်တမ်းတင်ထား ချက်များကို ရှင်းလင်းတင်ပြသွားခဲ့ပါသည်။

ဆရာမေးခွန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အဆိုပါအဖွဲ့မှာ စကားစမရဘဲ လည်နေခဲ့ကြောင်း၊

၈၈ ကာလ နိုင်ငံရေးအသိရေစီးကြောင်း၊

တိုင်းရင်းသားဒေသနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအကြောင်း၊

ဘန်ကောက်တွင် ကျောင်းသားတပ်မတော်လက်အောက်တွင် ထုတ်ဝေသော
စာစောင်တွင် အယ်ဒီတာအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံ၊

NCGUB တွင် Human Rights Year စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးတွင်
ဒါရိုက်တာအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံ၊

လူ့အခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ မှတ်တမ်းတင်တာထက် လူထုပညာပေးရေးကို
လုပ်ဆောင်သည့် ပိုမိုလိုအပ်လာတယ်ဆိုတာ အလုပ်လုပ်ရင်း သိလာခဲ့ပုံ၊

HREIB ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပုံနှင့် အခက်အခဲများ၊

အောင်မြင်မှုများနှင့် လက်ရှိကာလမှာ ကြုံတွေ့နေရတဲ့ ပြဿနာများ၊
(ကိုယ်ရေးကိုယ်တာဘဝအပါအဝင်)

အသက်အရွက်အရ မြန်မာပြည်အတွက် အလုပ်လုပ်ဆောင်နိုင်မှု အားနည်းလာမှာကို စိုးရိမ်လာပုံ၊

မြန်မာပြည်အတွက် စုပေါင်းညီညွတ် အလုပ်လုပ်ဆောင်သည့် လိုအပ်ပုံ၊

HREIB ဆိုတာ ဘယ်အစိုးရတက်တက် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေသို့ လိုအပ်နေဆဲအကြောင်းနှင့် အနာဂတ်မြန်မာပြည်အတွက် ပြင်ဆင်မှုရှိရှိနဲ့ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သည့် လိုအပ်နေဆဲဖြစ်ကြောင်း၊

Four and One Group ၏ မေးမြန်းမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အခြားသူများ၏ သုံးသပ်ချက်များ၊

အဆိုပါအဖွဲ့၏ မှတ်တမ်းတင်မှုတွင် အချို့အချက်များ ကျန်ရှိခဲ့ကြောင်းကို အခြားကျန်သည့် အုပ်စုများက သုံးသပ်တင်ပြသွားခဲ့ပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။ Input အဖြစ် Strategic Research Questions ကို power point ဖြင့် တင်ပြသွားခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ Presentation ကို နောက်ပိုင်းသီးသန့် တင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဖေဖော်ဝါရီလ (၉)ရက်နေ့၊ ၂၀၁၀

ရက်စွဲ။ ။ဖေဖော်ဝါရီလ (၉)ရက် ၊ ၂၀၁၀

သင်တန်းဆရာ။ ။ မနီလာသိန်း (IRC)၊

မနက်ခင်းအစီအစဉ်

ဖေဖော်ဝါရီလ (၈) ရက်နေ့က ပို့ချထားမှုများကို ပြန်လှန်လေ့ကျင့်ခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် Observation နှင့် ပတ်သက်၍ ပိုင်းဝန်းဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

Project- Needs assessment- Objectives- Direct- Indirect

ထို့နောက် Design Questions နှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာစရာများကို ပါဝါပွင့်ဖြင့် တင်ပြခဲ့ပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။ အဆိုပါ ပါဝါပွင့်ဖြင့် တင်ပြချက်များကို သီးသန့်ဖော်ပြပေးပါမည်။

အင်တာဗျူးနှင့်ဆာပေးအကြား ကွာဟချက်များကို အရေအတွက်နှင့် အရည်အသွေးဟူသော အချက်များအပေါ် အခြေခံလျက် ဆွေးနွေးရှင်းပြခဲ့ပါသည်။

ထို့အပြင် သတင်းအချက်အလက်များကို စုဆောင်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍လည်း စုပေါင်းဆွေးနွေးမှုကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် Focus Group Discussion နှင့်ပတ်သက်၍လည်း အုပ်စု နှစ်စု ခွဲ၍ ဆွေးနွေးခဲ့ကြ ပါသည်။

အုပ်စုတစ်ခုမှာ နှစ်နှစ်အထက် မြန်မာပြည်ပြင်ပ နှစ်နှစ်အထက် နေထိုင်သောသူများအုပ်စု ဖြစ်သည်။

အခြားအုပ်စုတစ်ခုမှာ မြန်မာပြည်ပြင်ပ နှစ်နှစ်အတွင်း နေထိုင်ကျင်လည်သည့်သူများ အုပ်စု ဖြစ်ပါသည်။

အုပ်စုနှစ်ခု အပြန်အလှန်မေးမြန်းပြောဆိုနေစဉ် Moderator အဖြစ် တယောက်၊ Recorder အဖြစ် တယောက်၊ Co-facilitator အဖြစ် တယောက်အားဖြင့် အများသဘောတူ ရွေးချယ်မှုအရ ခန့်အပ်ကာ အသီး သီး ဆောင်ရွက်သွားရန် ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ အဆိုပါ အုပ်စုနှစ်ခုမှာ တဖွဲနှင့် တဖွဲ အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးမေးမြန်းရမည် ဖြစ်သည်။

-မြန်မာပြည်ပြင်ပ နှစ်နှစ်ထက် အထက်နေထိုင်သောသူများအုပ်စု အတွက် ခေါင်းစဉ်များ၊

ဆွေးနွေးမည့်ခေါင်းစဉ်များ။ ။ ၁။ ထိုင်းကိုရောက်ရှိလာပုံ၊

၂။ ထိုင်းမှာ ကျင်လည်ရတဲ့ဘဝ၊

၃။ အနာဂတ်ရည်မှန်းချက်

မြန်မာပြည်ပြင်ပ နှစ်နှစ်ကာလအတွင်း နေထိုင်ကျင်လည်သည့်သူများအုပ်စုအတွက်
ခေါင်းစဉ်များ။

ဆွေးနွေးမည့်ခေါင်းစဉ်များ။ ။ ၁။ နောက်ခံသမိုင်း၊

၂။ မြန်မာပြည်တွင်း HR လုပ်ငန်းများ
လုပ်ကိုင်ရသည့်ဘဝ၊

၃။ Issues and Concerns

Focus Group Discussion

အထက်ပါ ပေးထားသော ခေါင်းစဉ်များအပေါ် မူတည်လျက် Focus
Group Discussion ဆိုင်ရာ ရှုထောင့်မှ အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့၏ မေးမြန်းထားချက်များအပေါ်
သက်ဆိုင်စောင့်ကြည့်၊ လေ့လာသုံးသပ်သူ တာဝန်ခံပုဂ္ဂိုလ်များ က အသီးသီး
သုံးသပ်ဝေဖန်လျက် တင်ပြသွားခဲ့ပါသည်။

အထက်ပါ Focus Group Discussion ခေါင်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍
လေ့လာဖွယ်ရာများကို ပါဝါပွင့်ဖြင့် ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့ပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။အထက်ပါ တင်ပြချက်များကို သီးသန့်ဖော်ပြပေးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

Focus Group Discussion နှင့် ပတ်သက်၍ အမြင်ယူဆချက်များကို ဖလှယ်ခြင်း။

Focus Group Discussion နှင့် ပတ်သက်၍ အမြင်ယူဆချက်များကို
ဖလှယ်ခြင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ အမြင်များမှာ-

လူတွေရဲ့ အတွေးအခေါ်အယူအဆတွေကို ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်တယ်၊

တချို့လူတွေရဲ့အကြောင်းကို ပိုမိုသိရှိလာနိုင်ခဲ့တယ်။

ခြုံငုံ၊ အနှစ်ချုပ် ယူနိုင်တယ်။

Facilitator တယောက်အနေဖြင့် အလေးအနက်ထားသင့်သော အချက်များကိုလည်း လေ့လာစောင့်ကြည့်သုံးသပ်သူများအနေဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း ဆွေးနွေးတင်ပြသွားခဲ့ပါသည်။

မှားယွင်းတဲ့ ကောက်ကြောင်းကို ပေးသလို ဖြစ်နိုင်တယ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချမှတ်ပေးသလို ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။

လေးနက်လွန်းမှုနှင့် ပေါ့ပါးလွန်းမှုကို ထိန်းညှိစဉ်းစားသင့်တယ်။

အဝတ်အစားနှင့် ပြောပုံဆိုပုံ အသုံးအနှုန်းများကိုလည်း စဉ်းစားထားသင့်တယ်။

ပါးနပ်စွာ ကိုင်တွယ်တတ်ဖို့ လိုတယ်။

တည်ငြိမ်စွာ ကိုင်တွယ်တတ်ဖို့ လိုတယ်။

တက်ရောက်သူများ၏ လိင်ကွဲပြားမှုအမြင်များကိုလည်း အကဲဖြတ်လေ့လာထားသင့်တယ်။

တက်ရောက်သူများအပေါ်တွင် လိင်ကွဲပြားမှုနှင့် လိင်စိတ်ခံယူမှု ကွဲပြားခြင်း အမြင်များ အပေါ်တွင် အခြေခံသော ခွဲခြားမှုများ၊ ပြောဆိုမှုများကို ရှောင်ကြဉ်သင့်တယ်။
ကာယကံရှင်၏ ဆန္ဒသဘောထားအပေါ် မူတည်လျက် လုပ်ဆောင်သင့်တယ်။
ကြားနေသဘောဆန်သော အသုံးအနှုန်းများကို ရွေးချယ်ခေါ်ဝေါ်သင့်တယ်။

ယဉ်ကျေးမှုအလိုက်၊ ဒေသအလိုက် မတူကွဲပြားသော အသုံးအနှုန်းများကို အရင်စဉ်းစားကာ သုံးစွဲပြောဆိုသင့်တယ်။

သတ်မှတ်အချိန်နှင့် ပတ်သက်၍ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားသင့်တယ်။

ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ကောင်းမွန်စွာ ရှင်းလင်းအောင် လုပ်ဆောင်ထားသင့်တယ်။

ကိုယ်ရွေးမည့် Topic နှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်သင့်တယ်။

ဇေဇော်ဝါရီလ (၁၀)ရက်

သင်တန်းဆရာ။

။ မနီလာမြိုင်

အဖွဲ့အစည်း။

။ IRC

အရင်တရက်က လေ့လာခဲ့သော Focus Group Discussion နှင့် ပတ်သက်၍
ပြန်လှန်လေ့လာမှုကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် အောက်ပါအတိုင်း အုပ်စုများဖွဲ့၍ Wealth Ranking Criteria- Example ကို
စုပေါင်းဆွေးနွေးလေ့လာ တင်ပြကြ သည်။

ကချင်အုပ်စု

ရန်ကုန်အုပ်စု

မြန်မာပြည်တောင်ပိုင်းအုပ်စု

အိန္ဒိယ-မြန်မာနယ်စပ်

ထားဝယ်ဒေသဆိုင်ရာ

	Very Poor	Poor	Better off	Rich
Housing	ခနိမိုး၊ ခနိကာ	ခနိမိုး၊ ထရံကာ	ပျဉ်ထောင်အိမ်၊ အုပ်ကြမ်းခင်း	တိုက်အိမ်
Food Security	ငါးပိဖျော်၊ တို့စရာ	ငါးပိဖျော်၊ တို့စရာ၊ ငါးဟင်း	သားငါး	ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ
Health	ဆေးမြီးတို	ဆေးမြီးတို၊ ဆေးခန်းရံခါသွား	အထူးကုဆေးခန်းကို ရံဖန်ရံခါ သွားနိုင်	အထူးကု ဆေးခန်း၊ ဆေးရုံနှင့် မိသားစု ဆရာဝန်ထား၍ ကုသ
Financial Status	၁၅၀၀ နှင့် အောက်	၁၅၀၀ အထက်	ဥယျာဉ်ခြံမြေပိုင်၊ သုံးနိုင်စွဲနိုင်	သိန်းထောင်ဂဏ န်း
Educatio n Status	မူလတန်းပညာမ ရ	အလယ်တန်းပညာ မရ	တချို့၊ ဘွဲ့ရ၊ တချို့၊ အထက်တန်းမ အောင်	ဘွဲ့ပညာတတ်

ရာခိုင်နှုန်း-

ချမ်းသာ = ဆယ်ရာခိုင်နှုန်း၊

အလယ်အလတ် = ငါးဆယ်ရာခိုင်နှုန်း၊

ဆင်းရဲ = သုံးဆယ်ရာခိုင်နှုန်း၊

အရမ်းဆင်းရဲ = ဆယ်ရာခိုင်နှုန်း၊

ရန်ကုန်ဒေသဆိုင်ရာ

	Very Poor	Poor	Better off	Rich
Housing	ကျူးကျော်တဲ၊ အမိုးအကာ မပြည့်မစုံ၊ လမ်းဘေး (ဘူတာ၊ အမှိုက်ပုံ)	အိမ်ငှား (ပြောင်းရွှေ့တည် ခို)	တိုက်ခန်းဌာ၊ အိမ်ပိုင် (၄၀"၊ ၆၀")	တိုက်အိမ်၊ ကား၊ (ရေကူးကန်ရှိ၊ ပန်းခြံ)
Food Security	ထမင်းရေသောက်၊ ထမင်းနပ်မမှန်၊ ငံပြာရည်၊ ဆန်ပြုတ်၊ ဆိုင်စွန့်၊ ဘုန်းကြီးကျောင်း စွန့် ငါးပိဖျော်၊ တို့စရာ၊ အမှိုက်ပုံကောက် စား	ဆန်ကြမ်း၊ အလှူအိမ်လှည့်၊ မိသားစုမလောက် ၊ ငါးခေါင်းတို၊ ဂျပန်ငါးမကောင်း၊ ငံပြာရည်၊ တို့စရာ	ဆန်ကြမ်း၊ ဆန်ကောင်းကို ရောနှော၍စားသောက်၊ အလှူအိမ်လှည့်စား၊ လက်ဘက်ရည်ဆိုင်ထိုင် နိုင်၊ မနက်စာစားနိုင်၊	ဆန်ချော၊ ကြက်၊ ဝက်၊ ဆိတ်၊ ငါး၊ အိမ်မှာ မနက်စာစား၊ အသီး၊ အရွက်မျိုးစုံ (ဟင်းလေးခွက်)၊ စားသောက်ဆိုင် မှာ စားသောက်၊
Health	ငုတ်တုတ်ခံ၊ အသေခံ၊ ဆေးမြီးတို၊ ပြည့်သူဆေးရုံတွင် အဆဲခံ၍	ဆေးမြီးတို၊ ကွမ်းယာဆိုင်တွင် ဆေးဝယ်သောက် ၊ ပြည့်သူ့ဆေးရုံတွင်	ဆေးဆိုင်၊ ကျန်းမာရေးဌာန၊ ရပ်ကွက်ဆေးခန်း၊ ပြည့်သူ့ဆေးရုံကြီး၊ နတ်ပင့်၊ နတ်စား	ဆရာဝန်ပင့် (မိသားစု)၊ အထူးကုဆေးခန်း ၊ ဆေးရုံ၊

	တက်ရောက်ကုသခံ၊ ပိုက်ဆံမပေးနိုင်၍ ဆေးရုံပေါ်က ဆင်းပြေး၊	င် ဝန်ထမ်းများ၏ အငြိုအငြင်ခံ၊ အမုန်းခံ၍ ဆေးကုသ၊		နိုင်ငံခြားတွင် ကုသ၊
Financial Status	ပုံမှန်ဝင်ငွေမရှိ၊ တပြားမှမရှိ၊ အကြွေးမရှိ	တနေ့လုပ်တနေ့စား၊ နေစား၊ အကြွေးမရှိ၊ အပေါင်ဆိုင်သွား၊	လစာသမား၊ ပုံမှန်ဝင်ငွေမရှိ၊ ဆိုင်၊ ဈေးဆိုင်ရှိ (ကိုယ်ပိုင်)	ကုမ္ပဏီ၊ စက်ရုံပိုင် တည်းခိုခန်းပိုင်၊ ဟိုတယ်ပိုင် စားသောက်ဆိုင် ပိုင် အကြွေးများ၊
Education Status	အိုးပေါက်၊ ခွက်ပေါက်	တီဗွီ၊ ကက်ဆက်ပိုင် စက်ဘီး	ကားစုတ်၊ ဆိုက်ကား၊ စက်ဘီး၊ ထော်လာဂျီ၊ ဆိုင်ကယ်၊ ရွှေ၊ ငွေ၊ တီဗွီ	အိမ်၊ ကား စလောင်းပိုင် လက်ဝတ်ရတနာ ၁ စိန် ပတ္တမြား

ရာခိုင်နှုန်း-

ချမ်းသာ = ၆ ရာခိုင်နှုန်း၊

အလယ်အလတ် = ၂၄ ရာခိုင်နှုန်း၊

ဆင်းရဲ = ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း၊

အရမ်းဆင်းရဲ = ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း၊

အိန္ဒိယဒေသဆိုင်ရာ

	Very Poor	Poor	Better off	Rich
Housing		သွပ်မိုး၊ သွပ်ကာ	တိုက်	တိုက်အများကြီးပိုင်
Food Security		ဖူလုံ	ပိုလျှံ	အကောင်းလွန် (ခွေးသားစား)
Health		ကောင်း	ပြည်မတွင်ကု	နိုင်ငံခြားထွက်
Financial		အပိုအလျှံမရှိ	ပုံမှန်ဝင်ငွေရှိ	သန်းကျော်ဝင်ငွေရှိ

Status				

ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့်

ချမ်းသာ = ၂၀ ရာခိုင်နှုန်း၊

အလယ်အလတ် = ၆၀ ရာခိုင်နှုန်း၊

ဆင်းရဲ = ၂၀ ရာခိုင်နှုန်း၊

အရမ်းဆင်းရဲ = မရှိ

ကချင်ဒေသဆိုင်ရာ

	Very Poor	Poor	Better off	Rich
Housing	တဲအိမ်၊ ပျံကျအိမ်	ဝါးအိမ်၊ ဝါးထရံအိမ်	ပျဉ်ထောင်အိမ်	တိုက်အိမ်
Food Security	တနေ့လုပ်တနေ့ စား	ငရုတ်သီးထောင်း၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်မျိုးစုံ၊ တနေ့လုပ် တနေ့စား	အသားငါး၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်မျိုးစုံ၊ လုံလောက်မှုရှိ၊	အသားဟင်း၊ ဟင်းရွက်မျိုးစုံ၊ ပိုလှုံ၊ လုံလောက်မှုရှိ
Health	ခံနိုင်ရည်ကောင်း၊ (ရိုးရာ)၊ ဆေးကုသမှုခက် ခဲ	အသင့်အတင့်	ကောင်း	ကောင်း (အချိန်မရွေး ကုသနိုင်)
Financial Status	မရှိ၊ စုဆောင်းမှု	တနိုင်တပိုင်စားနိုင်	သိန်း (ဆယ်ဂဏန်း)၊ ကုန်စုံခြောက်ဆိုင်	သိန်းထောင်၊ သောင်း၊ ကုမ္ပဏီ၊ ဆိုင်၊ တိုက်ခန်း၊ ကန်ထရိုက်တာ
Educatio n Status	စက်ဘီး၊ ဆိုင်ကယ်၊ ဆိုက်ကား	ဆိုက်ကား၊ ဆိုင်ကယ်၊ ကွေ့နွား၊ ကြက်၊ ဝက်၊ ဘဲ	ဆိုင်ကယ်၊ တီဗွီ၊ စက်ဘီး၊ သုံးဘီးကား၊ စက်လှေ၊ ရိုးရာပိုင်ဆိုင်မှု၊ ကွေ့နွား၊ ဆင်၊	ရွှေ၊ ငွေ၊ ကျောက်စိမ်း၊ ကား၊ ဆိုင်ကယ်၊ ဖုန်း၊ လယ်မြေပိုင်ဆိုင်ခြင်း၊

			ငါးကန်	Sattelite
--	--	--	--------	-----------

ရာခိုင်နှုန်း-

ချမ်းသာ = ၂၀ ရာခိုင်နှုန်း၊

အလယ်အလတ် = ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း၊

ဆင်းရဲ = ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း၊

အရမ်းဆင်းရဲ = ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း၊

Venn Diagram Mapping

Venn Diagram နှင့် ပတ်သက်၍ နမူနာလေ့ကျင့်မှု ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ကချင်ပြည်နယ်၊ မြစ်ကြီးနားမြို့၊ ရပ်ကွက်တစ်ခုတွင် ရှိသည့် အောက်ပါအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ Venn Diagram တစ်ခု နမူနာ လုပ်ပြခဲ့ပါသည်။

-ဘုရားရှိခိုးကျောင်း၊

-NGOs၊

-ရယ်က၊

-ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့၊

-ကေအိုင်အေ၊

-ကျောင်းဆရာ၊ ဆရာမ၊

-ကြံ့ခိုင်ရေး၊

-ရပ်ကွက်ကောင်စီ၊

-မိခင်နှင့်ကလေး စောင့်ရှောက်ရေး၊

-မီးသတ်အဖွဲ့

Needs and Assessment

Needs and Assessment နှင့် အောက်ပါ ကဏ္ဍများအလိုက် အုပ်စုဖွဲ့ကာ လေ့လာခဲ့ပါသည်။

Child ပရောဂျက်၊

Human Rights Education ပရောဂျက်၊

Advocacy (Shwe gas) ပရောဂျက်၊

အဖွဲ့အသီးသီး၏ တင်ပြချက်များ

Advocacy (Shwe gas) ပရောဂျက်ဆိုင်ရာ တင်ပြချက်

ရည်ရွယ်ချက်။ ။ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို ဖော်ထုတ်ရန်၊

Advocacy လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ရန်၊

တည်နေရာ။ ။ အပေါက်ဝရွာ၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၊

Methodology။ ။ FGD,

Interview,

Observation

FGD ဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ

-မိတ်ဆက်ခြင်း၊

-ဂတ်စ်ပိုက်လင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အကျိုးဆက်၊

-လယ်မြေအသိမ်းခံရမှု၊ (ဘယ်ရွာ၊ ဘယ်လောက်အရေအတွက်၊

ဘယ်သူတွေလုပ်သွားတာလဲ စသည်ဖြင့်)

Interview ဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ

- နာမည်၊ မိသားစု အရေအတွက်၊ လုပ်ငန်း၊ ဝင်ငွေ (personal Information)၊

- ဘယ်နှစ်ကလဲ၊

- ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု၊
- လျော်ကြေး၊ နစ်နာကြေး ရ၊မရ၊
- တန်ရာတန်ကြေး ရ၊ မရ
- အခြားသော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ၊ (ဥပမာ-မုဒိမ်း၊ လုပ်အားပေး၊ စသည်ဖြင့်--)
- ဘယ်အချိန်မှာဖြစ်၊ ဘယ်နေရာ၊ ဘယ်သူချိုးဖောက်၊ ဘယ်သူက ခံရသလဲ၊ အခြားသော ချိုးဖောက်ခံရသူ ဘယ်နှစ်ယောက်လောက် ရှိမလဲ၊
- အခြားရွာတွေမှာရော တွေ့ဘူး၊ မြင်ဘူး၊ ကြုံဘူး၊ ကြားဘူးလား၊

Data Analysis လုပ်ဆောင်မည်။

- ရွာအရေအတွက်၊
- လူဦးရေ၊
- ကျူးလွန်ခံရသူ အရေအတွက်၊ မိသားစု အရေအတွက်၊
- ကောက်မည့် Cases အရေအတွက်နှင့် အမျိုးအစား၊
- လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျိုးသက်ရောက်မှု၊

Advocacy လုပ်ငန်းစဉ်များ

- အစီရင်ခံစာ၊
- သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ၊
- အိုင်အယ်အို ပို့ဆောင်ခြင်း၊
- သံရုံးအသီးသီး၊ UNDP, Humanitarian Coordination Offices, HR Council, INGOs- HR and Environment
- Report နှင့် Advocacy Activities ကို ဘာသာပြန် (ဒေသဆိုင်ရာ ဘာသာစကား)၊
- Share to community

-Community နှင့် ဆက်သွယ်ဖို့ Contact Person (focal Point) လုပ်ထားသူမှတစ်ဆင့် HRV နှင့် ပတ်သက်ပြီး တိုးတက်မှုကို Monitor လုပ်မည်။

အထက်ပါ တင်ပြချက်တွင် Methodology နှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ပါအချက်များကို အကြံပြုခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

Observation

Interview, FGD ကို community အဖြစ် Refugees, Migrants, IDP အဆင့်တွင် လုပ်ဆောင် လျှင် ဖြစ်သင့်တယ်။

အထွေထွေအကြံပြုချက်အဖြစ် မြေပုံအနေအထား၊(အကြမ်းဖျင်း)၊ သက်သေဆိုင်ရာ ဓါတ်ပုံ၊ ဗီဒီယို ပြကွက်များ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် လုံခြုံရေးအနေအထားကို အရေးတကြီး သုံးသပ်သင့်ကြောင်းလည်း အကြံပြုပါသည်။

Child ပရောဂျက်ဆိုင်ရာ တင်ပြချက်။

Human Rights Education ပရောဂျက်ဆိုင်ရာ တင်ပြချက်

Social Research အမျိုးအစားများနှင့် အဓိပ္ပါယ်များ

Social Research အမျိုးအစားများနှင့် အဓိပ္ပါယ်များကို ပါဝါပွင့်ဖြင့် ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် Situation Analysis၊ Impact Analysis နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ပါဝါပွင့်ဖြင့် ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့ပါသည်။ အထက်ပါ တင်ပြချက်များကို နောက်ပိုင်းတွင် သီးသန့်ဖော်ပြပေးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။